Confeſſarios ſollicitantes, ſeu tractantes, ut ſupra, iidem locorum Ordinarii, & Inquiſitores illos pro modo culpæ punire non negligant.

646 Confeſſarii non monentes ſuos pœnitentes de onere denunciationis, aut docentes non teneri, peccant mortaliter, ut patet per illam particulam *mandantes*, in 10. clauſula appoſitam *n.* 589. & ulterius incurrunt pœnas ab Alex. VII. & Paulo V. fulminatas, *n.* 248. *&* 350. relatas.

647 Et idem dico de cunctis Superioribus, & Religioſis, qui ſuos pœnitentes, aut conſilium petentes non monent de onere denunciationis, aut eos docent non teneri in delictis Sancti Officii, etiam de levi ſuſpectis, ut conſtat ex ipſis decretis cit.

Q U Æ R E S.

648 *Confeſſarius, poſtquam ſollicitavit mulierem, ſciens eam denunciaturam, ut id evaderet, fecit, ut confiteretur cum alio Confeſſario, fingens eum habere authoritatem ex S. Officio, ſicque haud amplius obligari: hinc ille alius Confeſſarius ex condicto idem fingens, excepit mulieris confeſſionem. Quæritur, quomodo ſe gerere debeat tertius Confeſſarius cum hac muliere?*

REſpond. Debere eam monere ad denunciandum Confeſſarium ſollicitantem, manifeſtando Tribunali utriuſque Confeſſarii dolum. Sequitur ex Decreto de *n.* 249.

C A P U T XIV.

De qualitate delicti ſollicitationis.

Q U Æ R E S.

649 *An Confeſſarius ſollicitans ſit ſuſpectus de hæreſi?*

650 COnfeſſarius in actu confeſſionis ſollicitans ad inhoneſta eſt ſuſpectus de hæreſi, quia ſpecialiter adverſatur fini principali Sacramenti pœnitentiæ, qui eſt peccatorum remiſſio, dando (ut ait Greg.) pro medicina venenum; & ſic videtur, quod male ſentiat de Sacramento Pœnitentiæ.

651 Eadem ratione Confeſſarius, qui in confeſſione ſollicitaret ad alia crimina, eſſet ſuſpectus de hæreſi. Alberghinus *in man. qualif. pag.* 136: Pegna, Freiras, & alii contra Alderete, Port. & Bonac. apud ipſum. Non incurreret tamen pœnas a Pontificibus contra ſollicitantes fulminatas, quia hæ pœnæ ſunt contra ſollicitantes ad inhoneſta fulminatæ, ob ſpecialem turpitudinem ſollicitationis, quatenus ſollicitatio ad inhoneſta eſt valde periculoſa, & confeſſionem maxime odioſam reddens. Diana *part.* 4. *tr.* 5. *reſ.* 17. Nec eas incurrit ſollicitans ad inhoneſta in aliis Sacramentis; quia cum talis ſollicitatio in aliis Sacramentis non ſit ita facilis, Pontifices eas inflixere contra ſollicitantes in confeſſione. Diana *citat. reſol.* 16.

652 Eſt ſuſpectus de fide Confeſſarius, ſi ſollicitet immediate ante, vel poſt; quia ſic ſollicitans cenſetur in confeſſione ſollicitare. Diana *cit. reſol.* 50. contra Souſam, qui dicit, cum non eſſe de fide ſuſpectum: quia dum in actu confeſſionis non ſollicitavit, ſed ſollicitationem diſtulit, aut anticipavit; dat intelligere, ſe noluiſſe integritatem confeſſionis commaculare.

653 Similiter eſt ſuſpectus de fide Confeſſarius ſollicitans ex occaſione, aut prætextu confeſſionis, vel ſimulando confeſſionem; quia Sacramento abutitur, eique injuram infert. Diana *cit. reſ.* 50.

654 Confeſſarius ſollicitans in Confeſſionario, non ex prætextu, nec occaſione confeſſionis, nec ſimulando confeſſionem, eſt ſuſpectus, & abjurare debet, Diana *p.* 4. *cit. reſ.* 56. *& p.* 10. *tract.* 14. *reſ.* 51. contra Carenam, quia Greg. XV. poſtquam recenſuit ſeptem capita ſollicitationis, inter quæ eſt ſollicitatio in Confeſſionario abſque occaſione, aut prætextu confeſſionis, ut in *n.* 522. immediate ſequitur, & injungit Inquiſitoribus: *Ut ſuper his contra prædictas ſimul vel ſeparatim in omnibus, prout in cauſis fidei, &c. inquirant, & procedant.* His accedit praxis, tam Inquiſitionis Romanæ, ex Diana *cit.* quam Inquiſit. Hiſpaniæ, ex Alberghino *cit. p.* 233. *numer.* 6. quia hujuſmodi Confeſſarii habentur ſuſpecti de fide, & abjurant: quoniam injuria loci redundat in Sacramentum, cujus locus eſt Tribunal. Dantur igitur ſuſpecti ſuſpicione ex præſumptione juris de jure; *vid. numer.* 603. Carena vero negat eſſe ſuſpectum, quia ex ſola ratione loci nulla ſuſpicio oritur.

655 In caſibus, in quibus Confeſſarius ſollicitans eſt ſuſpectus, eſſe ſuſpectum de vehementi, in praxi ſervat Inquiſitio Rom. de levi Inquiſitio Hiſpana.

656 Mulier tamen Confeſſarium ſollicitans non eſt ſuſpecta de hæreſi, 1. quia non accedit ad Confeſſarium animo ſe accuſandi, & Sacramentum pœnitentiæ ſuſcipiendi; adeoque cum nullum ſit Sacramenti initium, nullus eſt Sacramenti abuſus; ut patet de illo, qui ad Confeſſarium callide accedit animo eum inducendi ad compoſitionem, & furtum: 2. quia nullum eſt jus, quod eum præſumat ſuſpectum. Diſpar autem eſt ratio de ſacerdote pœnitentem ſollicitante, quia pœnitens vel ſupponitur accedere animo confitendi, & Sacramentum pœnitentiæ ſuſcipiendi, & ſic accedit pro ſacramentali confeſſione; ac proinde Confeſſarius ſollicitando ad inhoneſta, aut ad alia crimina, vel in aliis Sacramentis, dicitur Sacramento abuti, & inde ſuſpectus de hæreſi, quamvis pœnitens ſollicitationi conſentiat, & Sacramentum minime perficiatur: *v. n.* 494.

Et tunc Confeſſarius ſollicitans ad inhoneſta, ſed ſuſpectus de hæreſi, nedum ex vi Bullæ Greg. XV. verum etiam independenter ab illa, ſicut eſt ſuſpectus ſollicitans ad alia crimina ob abuſum Sacramenti.

Vel ſollicitatio ſupponitur facta a Confeſſario in confeſſionario extra occaſionem confeſſionis, vel quando Confeſſarius in confeſſione a muliere ſollicitatus conſenſit. Et tunc adhuc eſt diſparitas, quia licet in neutro caſu habeatur initium Sacramenti, nec Sacramentum, cum pariter mulier non accedat animo ſe accuſandi; in priori tamen caſu habetur ſuſpicio ex præſumptione juris de jure, per recenſita verba Greg. XV. non ſic in poſteriori; quia nullum habetur jus, quod mulierem ſollicitantem ſuſpectam præſumat: *v. n.* 603.

EXA-

E X A M E N ORDINANDORUM, PRÆDICATORUM, ET MISSIONARIORUM.

TOMUS TERTIUS,

C O M P L E C T E N S

SACRAMENTUM ORDINIS, ET SACROSANCTUM SACRIFICIUM MISSÆ, inſuper aptas, atque expeditas regulas ad Apoſtolicum Sacræ Concionis & Miſſionis miniſterium rite exercendum.

A C C E S S I T N O V I S S I M E

EXAMEN CONCILIORUM, & EXAMEN RITUUM.

P A R S P R I M A.

Examen Ordinandorum.

C A P U T I.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

Quid & quotuplex ſit Ordo.

ORdo, *eſt ſignum quoddam, in quo ſpiritualis poteſtas traditur ordinato ad ſacroſanctum Miſſæ Sacrificium, & Euchariſtiam perficiendam.*

2 Ordines ſunt ſeptem: *Oſtiariatus, Lectoratus, Exorciſtatus, Acolytatus, Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus.*

3 Omnes Ordines ſunt res ſacræ; primi tamen quatuor dicuntur minores, & non ſacri; ultimi vero tres dicuntur majores, & ſacri. Ratio differentiæ eſt multiplex, 1. quia ultimi tres immediatius ordinant homines ad ſacrificium Miſſæ, & Euchariſtiam conficiendam, 2. quia in Eccleſia Latina habent annexum votum ſolemne caſtitatis, ita ut impediant, & dirimant matrimonium, 3. quia obligant ad divinum Officium recitandum, 4. quia majores non poſſunt ſuſcipi plures eodem die, ſed unus, nec Subdiaconatus ſimul cum minoribus; neque ſuſcipi poſſunt, niſi ſex Sabbatis, videlicet, quatuor anni temporum, Sabbato ante Dominicam Paſſionis, quod dicitur Sitientes, & Sabbato Sancto, niſi adſit diſpenſatio Papæ; minores vero ſuſcipi poſſunt omnes quatuor eadem die, & non tantum in recenſitis ſex Sabbatis, ſed etiam quolibet die Dominico, vel feſto de præcepto, imo ex conſuetudine in die Veneris ante dicta ſex Sabbata, vel in feria quarta quatuor temporum, *n.* 26. 5. demum, quia majoribus initiati poſſunt ſolemniter, & ex officio ſacra vaſa nuda manu tangere, non ita minoribus initiati, niſi ex commiſſione, & neceſſitate.

Non peccant autem aliquo Ordine minori, aut prima tonſura initiati, nuda manu tangentes ſacra vaſa, in quibus non ſit Euchariſtia. Item nec laici, aut fœminæ, peccant mortaliter, niſi adſit contemptus; ſed venialiter, imo neque venialiter, ſi adſit juſta cauſa, aut neceſſitas. Vaſa autem ſacra, quæ Euchariſtiam continent, tangi non poſſunt ſine peccato mortali, niſi a Sacerdotibus, & Sacerdote deficiente, a Diacono.

4 Epiſcopatus eſt Ordo. Nam eſt ſpiritualis poteſtas ordinandi Sacerdotes, & Epiſcopos; conficiendi Sacramentum Confirmationis, Chriſma, Oleum ſanctum, &c. Non eſt autem Ordo diverſus a Sacerdotio, ſed eſt quidam gradus, & extenſio Sacerdotii ad præmiſſa munera; unde novum characterem non imprimit, ſed Sacerdotalem præexiſtentem ampliat, idem dic de Archiepiſcopatu, & Papatu.

5 Hinc invalide, qui Sacerdos non eſt, ordinaretur in Epiſcopum, quia Epiſcopatum eſſentialiter Sacerdotium prærequirit: non ſic in aliis Ordinibus, licet enim illicite ordinaretur Sacerdos, qui aliis Ordinibus non eſſet initiatus, valide tamen ordinaretur, quia Sacerdotium non eſſentialiter, ſed tantum ex præcepto alios Ordines præſupponit.

Epiſcopus, ſi non conſecretur a tribus Epiſcopis, ſed ab uno ſolo ex diſpenſatione Pontificis, valide conſecratur, quia adeſt praxis Pontificum, S. Gregor. & Gregor. XIII. qui diſpenſarunt, ut refert Cardenas *differt.* 2. *n.* 501.

6 Cardinalatus non eſt Ordo.

7 Omnes ſeptem Ordines conſtituunt unum Sacramentum Ordinis unitate aggregationis, & ordinationis ad unum finem, qui eſt, ſacrificium Miſſæ, & & Euchariſtia conficienda.

8 Hinc tam Epiſcopus Ordines conferens, quam Clericus recipiens debet eſſe in gratia, alias peccabit mortaliter.

9 Omnes Ordines imprimunt characterem, ac proinde non poſſunt ſine ſacrilegio reiterari.

10 Character, qui ab Ordine imprimitur, eſt quædam qualitas ſpiritualis animæ inhærens; & definitur, quod ſit ſignum quoddam ſpirituale impreſſum in anima, per quod diſtinguitur homo tali ſigno ſignatus ab aliis, & dignoſcitur Deo conſecratus, & ab eo deputatus ad gratias, & dona Chriſti diſpenſanda, & ad ejuſdem munera exercenda. Character imprimitur, quando tangitur inſtrumentum porrectum ab Epiſcopo proferente verba.

Character enim imprimitur eo tempore, quo producitur gratia: quia character eſt effectus ſecundarius, gratia primarius. Gratia autem producitur in eo inſtanti, quo Sacramentum eſt completum; quia Sacramentum eſt ſignum practicum; unde gratiam cauſat in eo inſtanti, quo habet perfectam ſignificationem, ad quam eſt inſtitutum: *v. num.* 183.

Si ponatur obex peccati mortalis, gratia non cauſatur; cauſatur vero character, & gratia illa ex opere operato cauſatur ſolum ablato obice.

11 Materia remota Sacramenti Ordinis in generali eſt ipſum inſtrumentum; materia proxima eſt traditio, & acceptatio ipſius inſtrumenti; forma vero ſunt verba prolata ab Epiſcopo in traditione inſtrumenti.

Materia, & forma debent eſſe ſimul moraliter, requiri-

quiritur autem contactus phyſicus materiæ, & intentio actualis, aut ſaltem virtualis in Epiſcopo conferente: ſufficit habitualis in Clerico ſuſcipiente; de quibus fuſius infra, *& in tom. 1. de Sacram.*

12 Effectus Sacramenti Ordinis ſunt augmentum gratiæ, & Character. Sacramentum, inquam, Ordinis per ſe cauſat non primam, ſed ſecundam gratiam, nempe augmentum gratiæ habitualis; per accidens vero primam.

Ratio primi eſt, quia cauſare per ſe primam gratiam, ſolum convenit Sacramentis reconciliativis, cujuſmodi ſunt Baptiſmus, & Pœnitentia, minime Ordo.

Ratio ſecundi eſt, quia ſicuti id conceditur aliis Sacramentis non reconciliativis, ita debet concedi Ordini. Caſus autem eſſe poteſt, ſi quis dum ad Epiſcopum ordinandus accedit, recordetur alicujus mortalis, & Confeſſarium non habens elicit actum attritionis, quem inculpabiliter putat contritionem; iſte ſtante bona fide, ex Sacramento Ordinis, quod ſuſcipit, juſtificatur; adeoque Sacramentum per accidens cauſat primam gratiam.

13 Sacramentum Ordinis ultra ſecundam gratiam ſanctificantem, & characterem, cauſat gratiam ſacramentalem, & *ſunt ſpecialia quædam auxilia functionibus, & officiis uniuſcujuſque Ordinis proportionata, per quæ is, qui aliquo Ordine eſt inſignitus, ad officia illa debite & rite exercenda peculiari modo juvatur, & idoneus efficitur.*

Quæ ſpecialia auxilia non ſolum in ipſa Ordinis ſuſceptione, verum etiam quando Ordo ipſe exercetur, intuitu Ordinis, a Deo conferuntur; *v. tom. 1. de effectibus Sacram. in genere.*

14 Sacramentum Ordinis fuit inſtitutum a Chriſto, quando die Cœnæ, poſtquam communicavit Apoſtolos, dixit: *Hoc facite in meam commemorationem.*

De his, quæ ſunt de ſubſtantia, aut de ſolemnitate Ordinis.

15 AD ſubſtantiam, & valorem Sacramenti Ordinis requiruntur, & ſufficiunt quatuor.

16 Primum, eſt poteſtas Ordinantis, qui eſſe debet Epiſcopus conſecratus; qui licet eſſet hæreticus, ſchiſmaticus, ſuſpenſus, aut degradatus, illicite, ſed valide conferret, quia Ordinum collatio eſt actus Ordinis, non juriſdictionis; Ordo autem, quia eſt indelebilis, ſemper manet in eo. Minores poſſunt ex privilegio Abbates conferre.

17 Secundum, materia, forma, & intentio, tam Epiſcopi conferentis, quam ſubjecti recipientis, ut in *n.* 11. Omnino vide in *tom. 2. de Baptiſmo, v. Miniſter*, caſum de eo, qui ad Ordines ſuſcipiendos accedit contra proteſtationem Epiſcopi.

18 Tertium, eſt ſexus virilis; hinc mulier eſt incapax Ordinum, pariter hermaphroditus in quo ſexus fœmineus prævalet; valide autem ordinatur, ſi ſexus virilis prævaleat; ſed ſi poſt ordinationem incipiat prævalere ſexus fœmineus, non poteſt valide conſecrare, aut abſolvere, licet characterem retineat: hinc valide etſi illicite ordinantur amentes, cæci, & ſimiles irregulares, eſto hi maneant jure Eccleſiaſtico ſuſpenſi; & pueri rationis non compotes, qui tamen ad caſtitatem non tenentur vi voti, niſi adveniente uſu rationis ratificent. Omnino *vid. tom. 1. in imped. matrimon. de ordine ſacro.*

19 Quartum denique, quod ſit baptizatus baptiſmo fluminis.

Baptizatus baptiſmo ſanguinis, aut flaminis, ſalvari poteſt, ſed non valide ordinari. Quod ſi bona fide ordinaretur, invalida eſſet ordinatio, adeoque repetenda, quia ex jure divino baptiſmus fluminis eſt janua omnium Sacramentorum: *in lib. 3. Decr. tit.* 43. *de presbytero non baptizato, cap. 1. & 2.*

Angelus, nec licite, nec valide ordinari poſſet: quia ſubjectum Sacramentorum ex inſtitutione Chriſti eſt homo viator: *v. tom.* 1. de ſubjecto Sacramenti;

20 Ad licitam autem Ordinum ſuſceptionem requiruntur plura ex parte ſubjecti, ex parte Miniſtri, & ex parte utriuſque.

EX PARTE SUBJECTI

21 REquiritur primo ſtatus gratiæ. Sufficit, ſi ponatur in gratia per contritionem, ad differentiam ſumptionis Euchariſtiæ, ut *n.* 279. Secundo, quod ſit confirmatus. Tertio, titulus ſuſtentationis, Beneficii ſcilicet, patrimonii, vel Religioſæ paupertatis, ejus tamen, quam ſolemniter Religioſi in profeſſione emittunt. Quarto, ſcientia ſufficiens. Quinto, licentia Ordinarii, ſeu litteræ dimiſſoriæ. Sexto, quod non ſit irregularis, ſuſpenſus, excommunicatus, aut alio canonico impedimento interdictus. Septimo demum, ætas ſufficiens: pro prima tonſura, & tribus minoribus requiritur ſeptennium completum, pro Accolytatu annus duodecimus completus: pro Subdiaconatu annus vigeſimus ſecundus inchoatus; pro Diaconatu annus vigeſimus tertius inchoatus; pro Sacerdotio annus vigeſimus quintus inchoatus.

22 Capellanus ordinari poteſt titulo beneficii, ſi Capellania ſit collativa, videlicet ſacra, perpetua, & congruæ ſuſtentationi Clerici ſufficiens, juxta Trident. *ſeſ. 21. de reformat. c. 2.* minime ſi ſit non collativa, ſeu laica, quia illa eſt beneficium, non iſta: *v. tom. 2. de beneficiatis.*

23 Religioſus, qui ordinatur titulo paupertatis, ſi fiat Clericus ſæcularis, tenetur patrimonium aſſignare; quia eſt in ſtatu ſæculari, in quo honeſtam habere debet ſuſtentationem, juxta Trident. cit. Imo ſi erat Subdiaconus, non poteſt ad alios Ordines promoveri ſine beneficio, aut patrimonio.

24 Hinc Port. *v. Ordines ſacri, n.* 8. docet quod qui ſcienter emiſit profeſſionem invalidam, mortaliter peccet ſuſcipiendo Ordinem ſacrum, quia ordinatur ſine titulo, quod eſt contra Jus Canonicum. Ordinatus ſine titulo, per ſaltum, abſque dimiſſoriis, ſine legitima ætate, & ſuſpenſus ab Ordine, & ſi in illo miniſtret, fit irregularis. Port. *cit. n.* 13.

De his pœnis & cenſuris agit Trid. *ſeſ. 7. de reform. cit. n. 10. ſeſ. 21. de reform. c. 1. n. 2. ſeſ. 23. de reformat. c. 3. & 17.* & Tambur. *de Ord. cap.* 12. ubi agit de pœnis male conferentis, aut recipientis Ordines.

25 Qui vero Sacerdotium ſuſcipit cum aliquo impedimento, ob quod eſt ſuſpenſus ab Ordinibus, non fit irregularis per hoc præciſe, quod cum Epiſcopo conſecret in Miſſa, in qua ordinatur: quia non dicit vere Miſſam, adeoque non exercet Ordinem: ita Port. *citat. n.* 7.

26 Qui Presbyteratus Ordinem ſuſcipit in peccato mortali, peccat mortaliter. 1. Ordinem ſuſcipiendo in acceptatione materiæ, & uſu formæ; quia Sacramentum ſuſcipit. 2. Verba conſecrationis in Miſſa Ordinationis proferendo; quia cum Epiſcopo Sacramentum conficit. 3. Communicando, quia Sacramentum Euchariſtiæ ſuſcipit.

Et quia non poteſt ſine mortali a prolatione verborum conſecrationis, nec a communione abſtinere, cum ſit materia gravis graviter præſcripta ab Eccleſia, tenetur tunc conteri.

EX PARTE MINISTRI

27 REquiritur primo ſtatus gratiæ. Secundo, ut Epiſcopus conſecratus non ſit ſuſpenſus, aut alio canonico impedimento interdictus. Tertio, ut ſit Ordinarius; non poteſt enim ordinare, niſi ſubditos, aut alienos cum dimiſſoriis proprii Ordinarii.

28 Tripliciter autem poteſt aliquis eſſe ſubditus alicui Epiſcopo. Primo, ratione originis, quatenus in ejus Diœceſi natus eſt, non caſu, & per accidens. Secundo, ratione domicilii, quatenus ibi habitat animo perpetuo

manendi: ad quod ſufficiunt decem anni. Tertio, ratione beneficii, quod tenet in tali Diœceſi, quod ſit ad congruam ſuſtentationem ſufficiens: quilibet ex his tribus modis ſit ſubditus, poteſt ab Epiſcopo ordinari, & ab eo petere dimiſſorias. Juxta Bullam Innoc. XII. omnino attendendam *in n.* 38.

29 Ordinatio Clericorum nullius Diœceſis ſpectat ad Epiſcopum, intra cujus Diœceſis fines locus ſitus eſt. Quod ſi locus ſit omnino extra fines, ſpectat ad Epiſcopum illum, cujus Eccleſia Cathedralis eſt proximior. Fagnanus *lib. 1. Dec. c. Significaſti n.* 23.

30 Regulares in Italia v. g. exiſtentes habentes dimiſſorias a ſuis Prælatis, a quocumque Epiſcopo intra Italiam ordinari poſſe, docet Tambur.

31 Epiſcopus non poteſt Ordines Sacros (bene vero minores) niſi inter Miſſarum ſolemnia ab ipſomet celebrata conferre. Si extra illa, aut alio celebrante ſine diſpenſatione Pontificis conferat, illicite confert, quia contra Eccleſiæ conſuetudinem, & Rubricas Pontificalis: ſed valide, quia de eſſentia cujuslibet Sacramenti eſt ſola materia, forma, & intentio; nec ullum adeſt decretum irritans. Unde opinio Sylveſtri, quod talis collatio ſit invalida, non eſt probabilis, ſed deſtituta fundamento, Gobat *tom. 1. tr. 8. n.* 257.

Si vero Ordinandis jam convocatis in hebdomada, qua eſſet collatio facienda, ſupervenerit Epiſcopo magna difficultas utrumque munus obeundi, & nullus alius eſſet Epiſcopus, qui poſſet, aut vellet ſupplere; tunc poſſet licite curare Miſſam celebrari per alium Sacerdotem, & ipſe conferre; idque ex epikeja, & generali interpretatione, quæ etiam in requiſitis majoris conſiderationis adhiberi ſolet, ob gravia incommoda, quæ evenirent, ſi ſine ordinatione remitterentur juvenes: ita Gobat *cit. n.* 26.

EX PARTE UTRIUSQUE

32 REquiritur primo tempus, quo Ordines debent conferri; de quo dictum eſt *n.* 5.

Secundo, requiruntur interſtitia temporum, hoc eſt temporis intervalla inter unum, & alium Ordinem.

33 Inter primam tonſuram, & Oſtiariatum non debent intercedere interſtitia temporum. Inter minores debet intercedere aliquod intervallum arbitrio Epiſcopi, qui poteſt diſpenſare, & eodem die conferre. Inter Acolytatum, & Subdiaconatum, & pariter inter majores, ex Trident. debet intercedere annus; qui ſufficit, ſi ſit Eccleſiaſticus, ab uno Sabbato, v. gr. Sitientes, ad alium ſimilem ſequentem Sabbatum, etiamſi non interceſſerint duodecim menſes integri; & a fortiori ſufficit annus naturalis, licet Eccleſiaſticus annus non finierit.

34 Diſpenſare ſuper interſtitiis poſſunt Epiſcopi; poſſunt etiam Regulares cum ſuis ſubditis; qui tamen monentur, ut ex modeſtia non diſpenſent, ſed in dimiſſoriis Epiſcopos rogent, ut diſpenſent.

35 Diſpenſatus a Summo Pontifice ſuper defectu ætatis, adhuc indiget, ut ſuper interſtitiis diſpenſetur, ſi tempus inter unum, & alium Ordinem præſcriptum non ſit elapſum; quia ætas, & intervallum temporis inter unum, & alium Ordinem, ſunt duo requiſita diſparata, ac proinde diſpenſatus ſuper uno, ſuper alio diſpenſatus minime cenſetur.

36 Poteſt Epiſcopus eodem die primam tonſuram, & quatuor minores conferre, minime minores cum Subdiaconatu; poteſt autem minores cum Subdiaconatu eodem die conferre ex cauſa; vel ubi adeſt conſuetudo, etiam ſine cauſa. Duos autem majores eodem die conferre non poteſt ſinæ Papæ diſpenſatione, *n.* 3.

37 Tertio denique requiritur, ut ſervetur ordo inter collationem, & receptionem unius, & alterius: debent igitur recipi eodem ordine, quo numero ſecundo ſunt numerati.

Si autem reciperetur Diaconatus v. gr. ante Subdiaconatum, & ſic de cæteris, valida eſſet receptio; ſed hic, qui eſſet per ſaltum ordinatus, maneret ſuſpenſus a ſui Ordinis executione, & alterius receptione; poteſt tamen Epiſcopus cum eo diſpenſare, niſi ante hujuſmodi diſpenſationem ſolemniter miniſtraſſet in Ordine per ſaltum ſuſcepto; quia tunc eſt neceſſaria diſpenſatio Summi Pontificis. Conc. Trid. *ſeſſ. 23. de reform. c.* 14.

INNOC. XII. CONSTITUTIO.

APud Pignatelli *tom. 10. poſt conſultationem* 13. „ Qua plura declarantur, ac præſcribuntur pro tollendis abuſibus, & fraudibus circa Ordinationes alienorum ſubditorum.

INNOCENTIUS, &c.

„ 38 SPeculatores domus Iſrael, &c. Cæterum per ea ipſa indulta, &c. ſalutarem illam, quam S. Gen. Trid. Concilii Decreta de non Ordinandis ad patrimonii titulum, niſi illis, quos Epiſcopi pro neceſſitate, vel commoditate ſuarum Eccleſiarum aſſumendos judicaverint, præſcribunt diſciplinam nequaquam relaxatam intelligi; quinimo nec unquam ad indulta hujuſmodi exequenda Epiſcopos ipſos arctare, ſed illorum executionem arbitrio ſemper eorumdem Epiſcoporum, quorum conſcientias hac in re ſtrictiſſime oneratas voluimus, prorſus relinquere declaravimus, &c.

„ 39 Verum quo impenſius, &c. delatis ad Nos querelis accepimus, graviora quotidie malignari inimicum in Sancto, &c. Motu proprio, & ex certa ſcientia, &c. Hac generali noſtra, & perpetuo valitura Conſtitutione decernimus, & declaramus nulli Epiſcopo, ſeu cujuſvis loci Ordinario, tametſi Cardinalatus honore fulgeat, licere exterum quempiam, ac ſibi ratione originis, ſeu domicilii, juxta modum inferius declarandum, legitime contracti, non ſubditum, ad Clericalem tonſuram promovere, cujuſvis beneficii Eccleſiaſtici ei ſtatim, ac tonſura hujuſmodi inſignitus fuerit, conferendi, ſeu ad quod is a patronis jam præſentatus, ſeu nominatus fuerit, prætextu, etiamſi beneficium prædictum de novo ea expreſſe adjecta lege fundatum fuiſſe conſtiterit, ut quis immediate poſt Clericalem characterem ſuſceptum ad illud inſtituatur. Præterea Clericum, qui legitime jam a proprio Epiſcopo ad eamdem Clericalem tonſuram, ſeu etiam ad minores Ordines promotus fuerit, non poſſe ab alio Epiſcopo ratione, ac titulo cujuſcumque beneficii in illius Diœceſi obtenti ad ulteriores Ordines promoveri, niſi ante eorumdem ſuſceptionem teſtimoniales litteras proprii Epiſcopi, tam originis, quam domicilii, ſuper ſuis natalibus, ætate, moribus, & vita ſibi concedi obtinuerit, eaſque Epiſcopo Ordinanti in actis illius Curiæ conſervandas exhibuerit.

„ 40 Licet vero Clericus ratione cujuſvis beneficii in aliena Diœceſi obtenti ſubjici dicatur juriſdictioni illius Epiſcopi, in cujus Diœceſi beneficium hujuſmodi ſitum eſt; eam tamen de cætero hac in re inconcuſſe ſervari volumus regulam, ut nemo ejuſmodi ſubjectionem ad effectum ſuſcipiendi Ordines acquirere cenſeatur, niſi beneficium prædictum ejus ſit reditus, ut ad congruam vitæ ſuſtentationem, ſive juxta taxam ſynodalem, ſive ea deficiente, juxta morem regionis pro promovendis ad Sacros Ordines, detractis oneribus, per ſe ſufficiat, illudque ab Ordinando pacifice poſſideatur, ſublata quacumque facultate ſupplendi, quod deficeret fructibus ejuſdem beneficii, cum adjectione patrimonii etiam pinguis, quod ipſe ordinandus in eadem, ſeu alia quavis Diœceſi obtineret, ac Epiſcopus ſic ordinans,

„ tam

„ tam de prædictis teſtimonialibus litteris, quam de reditu beneficii hujuſmodi expreſſam in conſueta collatorum Ordinum atteſtatione mentionem facere debebit.

„ 41 Cæterum ſubditus ratione originis is tantum ſit, ac eſſe intelligatur, qui naturaliter ortus eſt in ea Diœceſi, in qua ad Ordines promoveri deſiderat, dummodo tamen ibi natus non fuerit ex accidenti, occaſione nimirum itineris, officii, legationis, mercaturæ; vel cujuſvis alterius temporalis moræ ſeu permanentiæ ejus patris in illo loco; quo caſu nullatenus ejuſmodi fortuita nativitas, ſed vera tantum & naturalis patris origo erit attendenda. Quod ſi quis tanto temporis ſpatio in eo loco, in quo ex accidenti, ſicut præmittitur, natus eſt, moram traxerit, ut potuerit ibidem canonico aliquo impedimento irretiri, tunc etiam ab Ordinario ejus loci litteras teſtimoniales, ut ſupra, obtinere, illaſque Epiſcopo ordinanti per eum in collatorum Ordinum teſtimonio ſimiliter recenſendas præſentare teneatur.

„ 42 At ſi pater in alieno loco, ubi ejus filius natus eſt, tamdiu, ac eo animo permanſerit, ut inibi vere domicilium de jure contraxerit; tunc non origo patris, ſed domicilium per patrem legitime, ut præfertur, contractum, pro Ordinatione ejuſdem filii attendi debeat.

„ 43 Subditus autem ratione domicilii ad effectum ſuſcipiendi Ordines, is dumtaxat cenſeatur, qui licet alibi natus fuerit, illud tamen adeo ſtabiliter conſtituerit in aliquo loco, ut vel per decennium ſaltem in eo habitando, vel majorem rerum, ac bonorum ſuorum partem cum inſtructis ædibus in locum hujuſmodi transferendo, ibique inſuper per aliquod conſiderabile tempus commorando, ſatis ſuperque ſuum perpetuo ibidem permanendi animum demonſtraverit, & nihilominus ulterius utroque caſu ſe vere, & realiter animum hujuſmodi habere, jurejurando affirmet. Si quis tamen a propriæ originis loco in ea ætate diſceſſerit, qua potuerit alicui canonico impedimento obnoxius effici, etiam Ordinarii ſuæ originis teſtimoniales litteras, ut ſupra, afferre debebit, ac de illis expreſſa ſimiliter mentio in ſuſceptorum Ordinum litteris facienda erit.

„ 44 Ad hæc nullus Epiſcopus alienæ Diœceſis ſubditum familiarem ſuum ad aliquos ſacros, ſeu minores Ordines, vel etiam primam tonſuram promovere, ſeu ordinare præſumat abſque ejus proprii, originis ſcilicet, ſeu domicilii, Prælati teſtimonialibus litteris, ut ſupra, & niſi ad præſcriptum Concilii Trident. præfati *ſeſſ. 23. cap. 9. de reform.* familiarem prædictum per integrum, & completum triennium in ſuo actuali ſervitio ſecum retinuerit, ac ſuis ſumptibus aluerit. Beneficium inſuper, quod ei ad vitam ſuſtentandam, juxta modum ſuperius præfinitum; ſufficiat, quacumque fraude ceſſante, ſtatim, hoc eſt ſaltem intra terminum unius menſis a die factæ Ordinationis, re ipſa illi conferat, ac in Ordinationis hujuſmodi teſtimonio expreſſam itidem familiaritatis, ac litterarum prædictarum mentionem facere teneatur.

„ 45 Porro, ut quicumque fraudibus aditus omnino præcludatur, volumus, & Apoſtolica authoritate ſtatuimus, atque decernimus, ut Epiſcopus quilibet ſuos ratione originis, ſive domicilii ſubditos Clericos quoſcumque ab alienis Epiſcopis quavis authoritate, etiam cum ſuis commendatitiis litteris promotos, nedum ad formam Concilii Trident. ſupradicti *ſeſſ. 14. de reform.* quoad ſcientiam examinare valeat, verum etiam Ordinum eis collatorum teſtimoniales litteras, gratis tamen, recognoſcere, ac diligenter perquirere, an quoad illos præſentis Conſtitutionis forma & diſpoſitio adimpleta fuerit, aſſignato ſic promotis termino competenti ei magis bene viſo ad docendum de ejuſmodi adimplemento, ita ut quos eo termino elapſo id minime præſtitiſſe compererit, a ſuſceptorum Ordinum exercitio, ſi ita, & quamdiu ei expedire videbitur, ſuſpendere, illiſque, ne in Altari, aut in aliquo Ordine miniſtrent, interdicere poſſit.

„ 46 Ita vero præmiſſa omnia, & ſingula perpetuo, ac inviolabiliter obſervari, atque adimpleri volumus, ut ſi quid in iiſdem præmiſſis, ſeu eorum aliquo ſecus fiat, Ordinans quidem a collatione Ordinum per annum, Ordinatus vero a ſuſceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, eo ipſo ſuſpenſus ſit, aliiſque inſuper gravioribus pœnis pro modo culpæ, noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis arbitrio infligendis uterque ſubjaceat, &c.

„ 47 Decernentes pariter eaſdem præſentes litteras ſemper firmas, & validas, & efficaces exiſtere, & fore, &c. Ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, &c. cæteriſque contrariis quibuſcumque &c. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnat. Domini 1694. Pridie Nonas Novembris.

DE BENEFICIO, ET PATRIMONIO.

Decretum Trid. ſeſſ. 21. de reform. cap. 2.

48 CUm non deceat eos, qui divino miniſterio adſcripti ſunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere: compertumque ſit, complures pleriſque in locis ad ſacros Ordines nullo fere delectu admitti, qui variis artibus ac fallaciis confingunt, ſe beneficium Eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere, ſtatuit S. Synodus, ne quis deinceps Clericus ſæcularis, quamvis alias ſit idoneus moribus, ſcientia, & ætate, ad ſacros Ordines promoveatur, niſi prius legitime conſtet, eum beneficium Eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſte ſufficit, pacifice poſſidere. Id vero beneficium reſignare non poſſit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum ſit promotus; neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtituto, quod aliunde vivere commode poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit. Patrimonium vero, vel penſionem obtinentes ordinari poſthac non poſſint, niſi illi, quos Epiſcopus judicaverit aſſumendos pro neceſſitate, vel commoditate Eccleſiarum ſuarum, eo quoque prius perſpecto, patrimonium illud, vel penſionem vere ab eis obtineri, taliaque eſſe, quæ eis ad vitam ſuſtentandam ſatis ſint, atque illa deinceps ſine licentia Epiſcopi alienari, aut extingui, vel remitti nullatenus poſſint, donec beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens ſint adepti, vel aliunde habeant, unde vivere poſſint, antiquorum canonum pœnas ſuper his innovando.

49 Nullus igitur ſæcularis poteſt licite Ordines ſacros ſuſcipere, niſi ad titulum beneficii, ad titulum vero patrimonii, vel penſionis ex neceſſitate, aut commoditate Eccleſiæ, judicio Epiſcopi.

Beneficium, patrimonium, vel penſio, tres conditiones expoſcit.

50 Prima, *quod ſit ſufficiens ad honeſtam ſuſtentationem Sacerdotis, juxta judicium, & præſcriptionem Epiſcopi loci.* In Synodo Panormitana diſpoſitum eſt, debere eſſe Panormi ſcutorum 60. & inſuper quod poſſit quis ordinari ad titulum Menſæ in Cathedrali Eccleſia; in Diœceſi 40.

51 Si patrimonium non ſufficit, ſat eſt, ut junctum beneficio tenui ſufficiat, & e converſo. Ita Com.

Ad

At hoc ſolum eſt verum in caſu, quo alias liceret Epiſcopo ad titulum patrimonii Clericum ordinare, puta ex neceſſitate, aut commoditate Eccleſiæ; tunc namque ſicut patrimonium ſubrogari poteſt totum in locum totius beneficii, juxta Trident. relatum, ita pars in partem.

52 Hoc tamen caſu ſecluſo, defectus beneficii non poteſt ſuppleri per patrimonium etiam pingue, ex Conſtit. Innoc. XII. relata *num.* 40. ubi Pontifex expreſſe ait, ſe velle omnino ſervari Decreta Trident. adeoque cum Trid. citat. (extra præmiſſam neceſſitatem, &c.) prohibeat quem ordinari titulo patrimonii, conſequenter prohibet, beneficium per patrimonium, ſive in totum, ſive in partem ſuppleri.

53 Eamdem prohibitionem confirmat Innoc. XI. in relata Conſtit. *n.* 38.

54 Patrimonium, ad cujus titulum quis ordinatur, gaudet privilegiis bonorum Eccleſiæ, quia ſubrogatur in locum beneficii; eſt tamen ſubjectum ſolutioni decimarum juxta locorum conſuetudinem, Fagnan. *lib.* 3.

55 In collatione cum aliis fratribus tenetur quis patrimonium computare loco legitimæ, niſi de expreſſa voluntate patris, potentis ſine præjudicio legitimæ aliorum patrimonium filio aſſignare, conſtet contrarium.

56 Secunda, *quod ſit perpetuum, conſtitutum ſuper re certa, & immobili.* Unde non poteſt ordinari ad titulum ſuæ induſtriæ, laboris, aut artis, ex Declar: Sacr. Congr. Concil. *Non poteſt promoveri, qui ex induſtria, vel labore honeſto lucratur (puta quod ſit muſicus, Magiſter grammaticæ, pictor, vel alterius licitæ profeſſionis) ſufficientia ad ſuſtentationem vitæ.* Apud Gobat *tom.* 1. *tr.* 8. *n.* 626. Nec poteſt quis ordinari ad titulum Vicariæ, aut Capellaniæ amovibilis.

57 Sufficit ad patrimonium cenſus redimibilis, cautione tamen præſtita, ut in caſu redemptionis capitale deponatur Judicis decreto apud perſonas; ut iterum cenſus conſtituatur.

58 Sufficit titulus præſtimonii perpetui: Beneficii conſiſtentis in diſtributionibus quotidianis perpetuis, ſervitii perpetui alicujus Eccleſiæ habentis fructus congruentes, aut Capellaniæ perpetuæ, æquivalent enim Beneficio. Hinc qui obtinet Capellaniam in Capella Papæ, ad Sacros Ordines promoventur: *vid. tom.* 1. *ver. Beneficiati.*

59 Tertia, *quod poſſideatur pacifice.* Hinc non debet eſſe litigioſum, etiamſi litigium ſit ſuper poſſeſſione. Non ſufficit ſpes, etiam certa, aut jus ad beneficium, penſionem, vel patrimonium. Nec quod Ordinandus ſit jam præſentatus, aut electus ad Beneficium, etiam ſi poſſeſſio Beneficii, &c. injuſte impediatur; quia Conc. expoſcit pacificam poſſeſſionem ante Ordinationem, ut *n.* 48.

60 Qui Beneficium poſſidet, poteſt ad Sacros Ordines promoveri, quamvis fructus illius non ſtatim, ſed certo poſt receptum Sacerdotium ſit percepturus, Leander, Caſtropalaus, Garzias, Ant. a Spir. Sancto, & alii de Ordine infra contra Philibertum: Quia vere de præſenti Beneficium pacifice poſſidet, quod Trident. expoſcit.

61 Denique poſſe quem ordinari ſine ſufficienti Beneficio, patrimonio, &c. maxime ubi adeſt Sacerdotum penuria, cum ſola fidejuſſione alimentorum, quatenus quis potens, & valens ſpondeat ſe neceſſaria ordinandis miniſtraturum, docent Leander, & apud ipſum Diana *part.* 5. *tr.* 10. *reſol.* 48. cum aliis contra Philibertum; quia hic eſt ſatis, & certo proviſus de congrua ſuſtentatione; quod eſt finis Concilii.

62 Ordinatus jam in Sacris non poteſt, nec licite, nec valide, Beneficium reſignare, nec patrimonium alienare, donando, vendendo, permutando, &c. niſi de illo partem ad ſuam congruam ſuſtentationem ſufficientem retineat, aut niſi aliud obtinuerit, unde commode vivere poſſit; & tunc, nonniſi de licentia Epiſcopi, qui poſt diligens examen de ſufficientia judicet.

63 De præmiſſis tribus conditionibus aliquid tangit Innoc. XII. in ſua Conſt. *n.* 40. & 44.

Q U Æ R E S I.

64 *An, qui Ordines Sacros ſuſcipit cum beneficio, aut patrimonio ficto, ſuſpenſionem incurrat?*

PEccare mortaliter, in quantum facit teſtes falſum jurare, ſed non incurrere cenſuram tenent Caſtrop. *de Ord. tr.* 27. *p.* 12. Diana *part.* 2. *tr.* 16. *reſol.* 5. *part.* 5. *tr.* 10. *reſol.* 50. Ant. a Spir. S. *tract.* 9. *diſp.* 4. *a n.* 129. Gobat *tom.* 1. *tract.* 8. *n.* 404. & quamplures apud alios. Ratio eſt, quia Trid. innovat pœnam ſuſpenſionis per Sacros Canones antiquos inflictam ſub hac clauſula, *niſi prius legitime conſtet* eum beneficium, aut patrimonium, *quod ſibi ad victum* honeſte ſufficiat, pacifice poſſidere; quando autem quis cum ficto patrimonio promovetur, jam legitime conſtat per informationes (licet per falſos teſtes) eum pacifice patrimonium poſſidere, adeoque ſuſpenſionem non incurrit.

65 Reſp. eum ſuſpenſionem incurrere, Leander *de Ord. tract.* 6 *diſp.* 9. *quæſt.* 4. Fagnan. *in lib.* 3. *Decr. cap. Cum ſecundum, tit. de præbendis.* Rodr. Bonacin. Ledeſma, & quamplures apud eos. Ratio eſt, quia qui ordinatur cum beneficio, aut patrimonio ficto, revera ordinatur ſine titulo; nam beneficium, & patrimonium fictum, revera non eſt beneficium, nec patrimonium. Tum quia (ex Fagnano) totus finis Sacrorum Canonum, *cap. Neminem, cap. Diaconi, & cap. Poſtulaſti, de reſcriptis,* atque etiam Trid. innovantis, fuit ne Clerici mendicarent, cum hoc cedat in dedecus ſtatus; ad quod inconveniens vitandum duas ſtatuere pœnas; unam ſuſpenſionis ex parte ordinati ſine titulo, nam pœna ſuſpenſionis retrahit Clericum, ne ſine titulo ordinetur; & ſi ordinatur, jam ſuſpenditur ab exercitio Ordinis; & tunc ſi mendicet, non eſt tam inconveniens, dum Ordinem non exercet: Aliam ex parte Epiſcopi Ordinantis, nimirum ut Epiſcopus ſcienter Ordinator teneatur de menſa Epiſcopali ordinatos ſine titulo alimenta præſtare; unde ſublata per abſolutionem ſuſpenſione Clerici, remanet pœna in Ordinatore.

Data autem ſententia, quod qui Epiſcopum decipit, & cum ficto patrimonio ordinatur, non eſſet ſuſpenſus, inconveniens illud non vitaretur: nam ex una parte Clericus ſic promotus non eſſet ſuſpenſus, adeoque poſſet Ordinem exercere; ex alia parte non poſſet ab Epiſcopo alimenta petere, nec ille ad ea teneretur; quia promovit deceptus, & bona fide (poſt diligentiam adhibitam) putans verum patrimonium habere; adeoque eſſet in periculo mendicandi, quod Sacri Canones, & Conc. ſunt acriter deteſtati.

66 Ex quo fit; pœnam ſuſpenſionis per antiquos Canones contra Ordinatos ſine titulo fulminatam, non fuiſſe a Trident. correctam, & ad præfatam clauſulam reductam, ſed abſolute innovatam. Quod maxime liquet ex ejuſdem fine: *Qui variis artibus, ac fallaciis confingunt, ſe beneficium Eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere;* ad quas artes, fallacias, & fictiones beneficii, aut patrimonii extirpandas, immediate pœnam ſuſpenſionis antiquorum Canonum contra Ordinatos ſine titulo fulminatas innovat. Unde in illa clauſula, *niſi prius legitime conſtet,* ly *legitime,* totum, & adæquatum actum judicii afficit, nimirum informantes, & judicium, ſeu determinationem, & approbationem Epiſcopi. Dum enim Trid. expreſſe vult fallacias, & fictiones patrimonii excludere, per hoc ipſum vult fictas, & fallaces informationes excludere. Quid clarius?

67 Denique Fagnan. cit. affert Decr. Sacr. Congreg. his ſuis verbis.

„ Die 27. Novembr. 1610. S. C. Conc. propoſito ſupradicto dubio; omnium ſententiis cenſuit, hoc caſu pœnam ſuſpenſionis ante Concilium non fuiſſe correctam; & hodie a Trid. Concil. eſſe innovatam, &

„ pro-

„ propterea hujuſmodi Clericum, qui adhibito dolo,
„ confictoque titulo Ordinatorem decepit, eſſe ipſo
„ jure ſuſpenſum, catereque Ordinum executione.
Hæc ſunt verba Fagnani.

68 Colligitur etiam ex Conſtitut. Innocent. XII. *n.* 44. denique Synodus Panormitana de ann. 1652. & 1681. ſuſpenſionem contra hujuſmodi fulminat, his verbis:

„ 69 Ne vero fraude diligentiam noſtram tentent
„ forte deludere per retrodonationes, ceſſiones, alia-
„ que pacta; declaramus, fictitium eſſe patrimonium
„ illud, quod ab aliquo poſſidetur cum prævio pacto
„ non exigendi fructus annuos, vel eo retrodonan-
„ di, vel quomodolibet retrocedendi. Declaramus et-
„ iam in pœnam ſuſpenſionis a jure impoſitam eos
„ incurrere, qui cum hoc & fictitio & ſimulato pa-
„ trimonio ad ſacros Ordines acceſſerint, eamdemque
„ pœnam ſuſpenſionis ipſo facto incurrendam, ſic &
„ quatenus opus eſt, denuo injungimus.
„ Et ne nullus fraudibus locus reſtet, præcipimus
„ Ordinandis ſub titulo patrimonii, ut præter ſcri-
„ pturas, quas ad hunc finem præſentare tenentur,
„ jurare quoque debeant, verum, & legitimum eſſe
„ patrimonium, nec ulla fraude, & ſimulatione con-
„ fectum: quod juramentum præſtare etiam debet,
„ qui patrimonium confert; de quo præſtito juramen-
„ to, atque patrimonii ſecuritate, & quod in eo ſer-
„ ventur ſacroſancti Concilii Tridentini diſpoſitiones,
„ Vicarius Foraneus loci fidem faciat; alias ſciant
„ perjuri ſevere a nobis ſe eſſe puniendos.

70 Qui promovetur ad Ordines ſacros ſine titulo, & pactum facit cum Ordinatore, aut Præſentatore non petendi ab eo quidquam pro alimentis, per hoc quod ordinetur ſine titulo, eſt abſolute ſuſpenſus ab exercitio Ordinis ſic ſuſcepti. Et Ordinator ſuſpenditur a collatione Ordinum per triennium; *In cap. penult. de ſimonia, & in cap. per tuas, de ſimonia*, Qui textus reſpiciunt circumſtantiam ſimoniæ; nam talis collatio, aut præſentatio, cenſetur facta ex pretio, quatenus qui ordinatur, ut ordinetur, remittit collatori debitum, quod haberet ex jure, alimenta præſtandi. Et ſolum loquuntur de pacto inito cum collatore, aut Præſentatore, minime cum aliis.

71 Qui habet patrimonium, ſed inſufficiens, fingit autem ſufficiens, incurrit ſuſpenſionem ſi defectus ſit notabilis, juxta dicta de ficto patrimonio. Minime ſi defectus ſit modicus.

72 Patrimonium ſufficiens dicitur, quod accedit ad ſummam præſcriptam ab Epiſcopo loci; ad Epiſcopum enim ex Trident. ſpectat ſufficientiam præſcribere, ex Trident. *n.* 48. & ex Conſtit. Innoc. XII. *n.* 40.

73 Defectus notabilis erit, ſi deficiat quinta pars, v. gr., ex vigintiquinque deficiant quinque. Diana *part. 4. tract. 4. reſol.* 52. cum Sanchez, & Navarr.

QUÆRES II.

74 *Quis promovetur ad Sacros Ordines cum patrimonio ſibi donato hac ſub conditione, ut poſt ordines ſuſceptos illud reſtituat donanti; An ſuſpenſionem incurrat?*

NEgat incurrere Leander *de Ord. tract. 6. diſp. 9. quæſt.* 5. & apud ipſum Ledeſma cum aliis. Quia hic non promovetur cum ficto patrimonio, ſed vero.

75 Nec obſtat (ait) pactum; quia ordinatus non tenetur illi ſtare, nec patrimonium reſtituere, idque in pœnam donantis, qui voluit Epiſcopum, & Eccleſiam decipere. Et maxime quia ex Trid. cit. eſt interdicta promotio, & declarata nulla omnis alienatio patrimonii. Unde hic ſolum peccavit mortaliter ratione pacti, quod iniit; quod nullum, & invalidum ex jure eſſe ſciebat, minime cenſuram incurrit: ita illi.

76 Dico, quod ſi talis promotus patrimonium recepit, non ut donatum, ſed ut commodatum, ut illud oſtenderet Epiſcopo, ſicque deciperet, utique ſuſpenſionem incurrit; quia cum ficto patrimonio eſt promotus, & inde tenetur illud reſtituere commodanti. Qui caſus eſt attendendus: quia in dedecus ſtatus ſacerdotalis, & in fraudem Sacrorum Canonum audio practicari. Idem dico, ſi recepit ut donatum cum pacto retrodonandi, ex *n.* 69. quia eſt palliata donatio.

QUÆRES III.

77 *Quis cum patrimonio ſibi donato promovetur ad Subdiaconatum, & Diaconatum, poſtquam patrimonium (abſque ullo ad id prævio pacto) donanti renunciat, abſque eo, quod aliud ad congruam ſuſtentationem ſufficiens obtinuerit, & inde oſtendens teſtimonium patrimonii renunciati, aut alienati, renunciatione tacita, Sacerdotium ſuſcipit; An ſuſpenſionem incurrat?*

AFfirmo cum pluribus apud Thom. Sanchez *tom. 2. lib. 7. tract. 1. dub. 40. & 38.* At ratio, quam adducunt, quia ſcilicet donatio illa ſit valida, eſt falſa, ut viſum eſt. Sed potius ratio erit, quia talis cum in re ſpoliatus eſſe fructibus patrimonii, æque ſe haberet, ac qui careret patrimonio. Et fruſtraretur finis Sacrorum Canonum, qui eſt vitare in Sacerdotibus ſordidum quæſtum, & mendicationem, *v. numer.* 69.

78 Cæterum tamquam probabilius, Leander *citat. quæſt.* 6. Diana *citat. reſol.* 52. Villal. Navar. & alii apud eos tenent hunc peccare mortaliter, ſed ſuſpenſionem non incurrere; quia talis renunciatio, aut alienatio eſt nulla, ex Trid. cit. adeoque hic Sacerdotium ſuſcipit cum vero patrimonio; nam *ex reg. juris in 6. Non præſtat impedimentum, quod de jure non ſortitur effectum.* Tum quia Trid. non imponit novam pœnam, ſed pœnam per antiquos Canones inflictam innovat; & hæc eſt pœna ſuſpenſionis, non contra reſignantes, aut alienantes, ſed contra eos, qui ſine titulo Ordines ſacros ſuſcipiunt. Anton. a Spir. S. *de Ord. tract. 9. diſp. 4. num.* 132. *Et in odioſis non ſit extenſio*: ita illi.

QUÆRES IV.

79 *Qui patrimonium amiſit; Quid dicendum?*

CAſus poteſt diverſis modis contingere, ideoque varia erit reſolutio. Vel hic amiſit, antequam Subdiaconatum ſuſciperet: Et hic licite ordinari non poteſt, quia vere eſt ſine titulo, & cadit contra eum Tridentini præceptum.

80 Vel hic amiſit poſt Subdiaconatum ſuſceptum, & ſine culpa. Et hunc ad alios Ordines promoveri non poſſe, docet Caſtropal. *de Ord. part. 9. n.* 4. cum Suario; quia revera eſt ſine patrimonio, quod Trid. expoſcit, ut quis ad Sacros Ordines promoveatur.

Rite autem plures graves Doctores putant in hoc caſu dandum eſſe locum epikejæ, & benignæ interpretationi: Nimirum, quod ſi Epiſcopus cognoſcat, quod iſte in Subdiaconatu remanens, cogeretur turpi quæſtu victum quærere, aut mendicare; ſpes autem adeſſet, ut ad Sacerdotium promotus honeſtius ſuſtentaretur; tunc poſſet cum eo diſpenſare. Ita Tamb. *de Ord. cap. 6. §. 4. n.* 29. Ant. a Spir. S. *de Ord. tr. 9. diſp. 4. n.* 131. cum Avila, & Henriq.

81 Dixi, *ſine culpa*, quia ſicut, ubi nulla eſt culpa, nulla debet eſſe pœna, econverſo culpæ correſpondet pœna; & nemo debet reportare gaudium de ſua culpa. Unde hic, ſi ſua culpa patrimonium amiſit, non poteſt licite ad reliquos Ordines promoveri.

82 Nec juvat dicere, quod jam factus Sacerdos, ſi patrimonium ſua culpa amittat, non prohibetur celebrare. Nam hic ſaltem eſt ab Epiſcopo ab altari arcendus, donec de ſufficienti patrimonio ſibi provideat. Et ulterius eſt aperta diſparitas; nam hic omnes Ordines

ſacros ſuſcepit ſine impedimento, & cum vero patrimonio. In caſu autem ſuſciperet cum impedimento, defectu patrimonii. Ita Tambur. *de irreg. lib 10. tract. 4. cap. 20. num.* 4.

DE DIMISSORIIS.

83 DImiſſorias ſuis ſubditis concedere poſſunt Epiſcopus, & Vicarius Generalis de ejus conſenſu.

84 Prælati Regulares, minime locales, ſed qui auctoritatem habent quaſi Epiſcopalem, puta Provinciales, Abbates, ut *in tom. 2. n.* 3. eas concedere poſſunt ſuis ſubditis ad quemcumque Epiſcopum, ex privilegio Clem. VIII. apud Dianam *part. 3. tr. 2. reſ.* 7. etiam Novitiis. Diana *cit. & part. 4. tract. 4. reſol.* 7. Ant. a Spir. S. *de Ord. tr. 9. diſp. 3. n.* 70.

85 Cæteri inferiores Prælati etiam exempti non poſſunt ſuis ſubditis ſæcularibus dimiſſorias concedere, niſi adſit conſuetudo præſcripta, aut privilegium habeant.

86 Capitulum Sede Vacante, vel ejus Vicarius intra annum vacationis a morte Epiſcopi non poteſt licite dimiſſorias concedere ſub pœna interdicti Eccleſiaſtici. Ipſi vero Ordinati, ſi in minoribus, privantur privilegio Clericali: ſi in majoribus, ſuſpenduntur ab executione Ordinum ad beneplacitum futuri Prælati. Niſi quis vigore alicujus beneficii recepti, aut recipiendi, arctatus fuerit ad Ordinem ſuſcipiendum, in quantum ſcilicet obtinuerunt, vel vocati ſunt ad obtinendum beneficium annexum Ordini, uti eſt Eccleſia Parochialis, Canonicatus, aut Capellania requirens Ordinem: huic quidem poteſt Capitulum Sede vacante, & intra annum dimiſſorias concedere: ita Trid. *ſeſſ. 7. de reform. c.* 10. Anno autem viduitatis elapſo, libere poteſt dimiſſorias concedere.

87 Dimiſſoriæ non expirant morte concedentis, vel eo ab officio ceſſante, niſi revocentur per ſucceſſorem; quia eſt gratia facta. Leander *de Ord. tract. 6. diſp. 10. quæſt.* 12.

88 Si quis ſine dimiſſoriis proprii Prælati aliquem Ordinem ſacrum ſuſcipiat, ordinans eſt ſuſpenſus ab Ordinum collatione per annum, & Ordinatus eſt ſuſpenſus a ſuſcepti Ordinis executione ad arbitrium proprii Prælati. Idem dic de ſubdito regulari in ordine ad ſuum Prælatum regularem. Si vero ſic Ordines minores ſuſcipiat, non incurrit ſuſpenſionem, nec ſi in eis miniſtret, irregularitatem; *ex Extrav. Pii V. cum ex ſacrorum*; ſed peccaret mortaliter, niſi Prælatus dictam ſuſceptionem ratam haberet. Trident. *ſeſſ. 23. de reform. cap.* 8.

QUÆRES I.

89 *Subditus Archiepiſcopi Panormitani Meſſanæ exiſtens requiſivit dimiſſorias a proprio Prælato, quibus tamen confectis, antequam pervenirent Meſſanam, falſas fabricavit, & vi illarum ſuſcepit Ordinem Sacrum. An ſit ſuſpenſus?*

REſp. peccaſſe mortaliter ratione fraudis, & pravi animi. Sed non eſt ſuſpenſus. Gobat cum Nav. *tom. 1. de Ord. tract. 8. n.* 599. Quia vere Ordinem ſuſcepit cum dimiſſoriis veris.

QUÆRES II.

90 *Quis dolo & fictione, proprium Epiſcopum decipiendo, ab eo obtinuit dimiſſorias, vi quarum fuit ordinatus in Sacris: An ſit ſuſpenſus.*

AFfirmant Suarez, Reginald. & alii apud Dianam *part 5. tract. 10. reſ.* 55. quia facultas non extenditur ultra mentem concedentis; unde hic ordinatur ſine licentia.

Reſp. peccare mortaliter, ſed non eſſe ſuſpenſum; quia licet dolo, & cum fictione obtinuerit, revera tamen ordinatur cum dimiſſoriis veris.

Non obſtat caſus de *num.* 64. de eo, qui ordinatur cum patrimonio ficto, quem ſuſpenſum eſſe diximus; quia in caſu de patrimonio fictio ſe tenet ex parte patrimonii, ita ut non ſit verum, quod qui ſic ordinatur, ordinetur cum patrimonio vero: in caſu vero de dimiſſoriis, fictio ſe tenet ex parte modi obtinendi, minime ex parte dimiſſoriarum, ita ut verum ſit, quod, qui ſic ordinatur, ordinetur cum dimiſſoriis veris.

91 Quod ſi fictio, & falſitas ſe teneat ex parte dimiſſoriarum, quatenus quis eas falſo fabricavit, eodem modo diſcurram, quod ſic ordinatus, ſit ſuſpenſus.

DE FURTIVE PROMOTO.

92 FUrtive promotus dicitur ille, qui ſine ſcientia, ac voluntate Epiſcopi, ſed potius contra ejus voluntatem, cum aliis ordinandis ſe immiſcet, & Ordinem ſuſcepit, ut *in tom. 1. de irregul. ex delicto*.

Hic ſuſpenditur *capit. 1. de eo qui furtive*, arbitrio Epiſcopi, pœnitentia impoſita pro qualitate delicti.

93 Hœc pœna ſolet irregularitas vocari, at (ut notat Tamb.) hoc parum refert, quoniam ſufficit ſcire, eam poſſe Epiſcopum tollere, tam pro ſuſceptorum Ordinum exercitio, quam pro ulterioribus ſuſcipiendis.

94 Hic autem caſus ſolet ab Epiſcopis reſervari. Et eſt reſervatus *in Diœc. Panorm. ſub num.* 7.

DE ÆTATE ORDINANDI.

95 ÆTas non eſt computanda a die conceptionis, nec a die ſuſceptionis baptiſmi, ſed a die, & hora nativitatis: Nec requiritur ad valorem *ex n.* 21. ſed ad licitam ordinationem, & ex jure Canonico.

QUÆRES I.

96 *An ſufficiat, quod annus ſit inchoatus per unum, aut dimidium quadrantem?*

Sanchez, & Bonac. expoſcunt unum diem, aut dimidium diei; Diana ait, ſufficit unam horam.

REſp. Sufficere, quod ſit inchoatus per unum, aut dimidium quadrantem, Leander *de Ordine tr. 8. diſp. 6. quæſt.* 7. Gobat *tom. 1. tract. 8. num.* 517. & Ant. a Spir. Sanct. *de Ord. tract. 9. diſp. 4. ſect. 3. cum juribus*.

Quæ ſententia eſt mihi certa, quia ex Trid *ſeſſ. 23. de reform. cap.* 12. habetur. *Nullus ad Subdiaconatus Ordinem ante vigeſimum ſecundum, ad Diaconatus ante vigeſimum tertium, ad Presbyteratus ante vigeſimum quintum ætatis ſuæ annum promoveatur.* Ex quo ſic formo diſcurſum: Illa ætas ad Subdiaconatus Ordinem licite ſuſcipiendum requiritur, & ſufficit, qua verificatur, quod in ea conſtitutus non promovetur ad Subdiaconatum ante vigeſimum ſecundum; ſed ætas anni vigeſimi ſecundi per ſolum quadrantem, aut dimidium quadrantem inchoati eſt talis, ut in ea conſtitutus non promoveatur ad Subdiaconatum ante annum vigeſimum ſecundum; igitur ætas anni vigeſimi ſecundi per ſolum quadrantem, aut dimidium quadrantem inchoati, requiritur, & ſufficit ad Subdiaconatus Ordinem licite ſuſcipiendum. Qui enim eſt conſtitutus in medio quadrante anni 22. vere, & phyſice attingit annum 22. adeoque non poteſt dici ante annum.

QUÆRES II.

97 *An qui ætatem attingit hora quarta, vel quinta Sabbati poſſit mane ejuſdem diei Ordinem Sacrum licite ſuſcipere?*

AFfirmant Leander *cit. q.* 8. Ant. a Spir. Sanct. *cit. n.* 87. Diana *p. 2. tr. 2. reſ.* 29. Quia in hoc caſu

veſpera diei trahitur ad mane, cum ex utroque fiat una dies. Unde morali continuatione, qui ſic ordinatur, ordinari dicitur in anno 22. 23. aut 25. Ita illi.

Reſp. non poſſe, Villal. de Ordin. tr. 12. & Nav. per oppoſitam rationem; nam iſte mane non eſſet vere & phyſice conſtitutus in anno 22. ſed per medium diem ante ann. 22. adeoque vere & phyſice diceretur promoveri ante annum 22. quod eſt contra Trid. Unde ſententia affirmativa non eſt practicanda.

Gobat *cit. n. 524.* ait, poſſe ex gravi cauſa practicari, & anno 1673. ſuaſiſſe cuidam, cui deerant octo horæ, & erat arctatus beneficio, & ſimul ſuaſionem corroboraſſe doctrina de annis biſſextilibus.

QUÆRES III.

98 *Petro deficit unus aut alter dies, ut annum 22. attingat, & ſubdiaconatum ſuſcipiat; quia tamen ex quinque annis, biſſextilibus ſuæ vitæ tempore decurſis, ſibi ſuperſunt quinque dies, quibus non ſolum poteſt compenſare duos dies defectus, ſed etiam excedere ætatem debitam per tres dies: An poſſit dictis diebus uti, & licite ordinem ſacrum ſuſcipere?*

GObat *cit. n. 533. ad 538.* refert opinionem Pellizarii affirmantis, addens eam fuiſſe practicatam Mantuæ. Inſuper eam ſemel conſuluiſſe ex gravi neceſſitate, videlicet ex Sacerdotum penuria. Ratio eſt; quia anni a jure requiſiti ſunt anni ordinarii, & conſtantes diebus 365. annus autem biſſextilis conſtat ex diebus 366. qui exceſſus unius diei eſt phyſicus, & realis; nam computatio duorum dierum pro uno menſe Februarii eſt moralis, quatenus bis pronunciatur ſexto Kalendas Martii: revera tamen ſunt duo reales, & ſolares, continentes duas reales circulationes, ſingulas vigintiquatuor horarum, & minutorum ſex, ex quibus horis dies realis & naturalis conſtituitur, ita ut Februarius, qui aliis annis continet dies 28. anno biſſextili continet dies 29. igitur exceſſus quinque dierum in caſu eſt realis, ac inde videtur, quod eo uti poſſit Petrus.

99 Accedit gravis ratio: Poſt correctionem Gregorianam ob intercalationem decem dierum a Gregorio XIII. factam, delatum eſt dubium: An decem illi dies ablati, eſſent ab ordinandis ſupplendi? Et reſponſum fuit ſub Sixto V. quod non; ſed abſque decem illis diebus dici debere annum integrum. Port. *ver. Novitii annus num.* 48

Quo præmiſſo, diſcurſus formatur. Potuerunt juvenes Ordinem Sacrum ſuſcipere non expectatis decem illis diebus, quia erant dies exceſſus ex ordinariis annis dierum 365. qui proinde ſine illis fuerunt reputati integri: igitur poterit Petrus, cui unus, vel alter dies deficit, Ordinem ſacrum ſuſcipere pro ſe utendo quinque diebus, qui ex quinque annis biſſextilibus ſuperant, quia ſunt dies exceſſus ex ordinariis annis dierum 365. qui proinde ſine illis quinque diebus reputandi ſunt integri. His potius pro lectoris oblectamento relatis,

100 Reſpondeo, non poſſe Petrum licite Ordinem ſacrum ſuſcipere ſupplendo ætatis defectum per uſum dierum ex annis biſſextilibus ſupra deductis, Rodriq. *in quæſt. Regul. tom. 3. qu. 15. art. 5. cum communi.*

Ratio eſt, quia anni ordinarii, & a jure requiſiti, ſunt accipiendi civiliter, & politice; civiliter autem, & politice, in numeratione annorum non habetur ratio annorum biſſextilium, & dierum, qui excedunt; ſed quilibet annus ordinarius dicitur, ſive biſſextilis ſit, ſive non. Conſtat ex caſu deciſo *in l. denique di-* „ *cens*, ff. de minoribus 25. annis §. minorem. Mi-„ norem autem 25. annis natu videndum, an etiam „ diem natalis ſui adhuc dicimus ante horam, qua „ natus eſt; ut ſi captus ſit, reſtituatur, & cum non-„ dum compleverit, ita erit dicendum, ut a momen-„ to in momentum tempus ſpectetur. Proinde, & ſi „ biſſexto natus eſt, ſive priori, ſive poſteriori die, „ Celſus ſcripſit, nil referre; nam in dubium pro „ uno die habetur, & poſterior dies Kalendarum in-„ tercalatur.

Cui accedit praxis, & communis uſus Eccleſiæ, a quo nullo pacto eſt recedendum.

QUÆRES IV.

101 *An ordinatus ante ætatem bona fide, cum ignorantia, aut inadvertentia defectus, ſit ſuſpenſus?*

REſp. negative, juxta *dicta in tom. 1. n. 258.* Villal. Bonac. & com. apud Ant. a Spir. Sanct. *de Ord. tract. 9. diſp. 4. n. 89.* quia tam in Bulla Pii V. quam Sixti V. habetur hæc particula, *Præſumpſerit*. Unde ad incurrendam cenſuram requiritur præſumptio, & inde ſcientia; quapropter ignorantia etiam culpabilis, ſi affectata non ſit, excuſat.

Hinc iſte accedente notitia defectus tenetur ab Ordinis ſuſcepti miniſterio deſiſtere, uti qui reſtituere tenetur ex re accepta. Accedente autem legitima ætate, poteſt in eo miniſtrare.

102 Ad differentiam ejus, qui mala fide, cum dolo, & temeritate ſuſcepit; hic namque eſt ab eo Ordine, non quidem ab aliis ſuſpenſus. Ant. a Spirit. Sanct. *cit. n.* 88. Diana *part. 3. tract. 4. reſol.* 182. Et ætate accedente, non poteſt in eo miniſtrare, niſi prius a cenſura Papæ reſervata abſolvatur.

103 Quæ cenſura poteſt tolli ab Epiſcopo, ſi fuerit occulta, aut per Bullam Cruciatæ, *ut in tom.* 1. de Cenſuris, & pœnis, & de reſervatis.

De Ætate ad alias dignitates.

104 Ad Papatum nulla in jure præſcribitur ætas; non tamen poteſt eligi infans, qui uſum rationis non habet; nam eſt Paſtor, & Summus: Requiritur ex jure, quod eligatur per duas partes Cardinalium.

105 Ad Epiſcopatum requiritur annus trigeſimus completus: *ex cap. Cum cunctis, de Decim.* & Bulla Gregor. XIV. Eadem ætas requiritur pro Cardinalibus etiam Diaconis, ex Trid. *ſeſſ. 23. de reform. c. 1.* Ex conceſſione tamen Sixti V. Cardinalis Diaconus creari poteſt ætatis annorum 22. In Gallia ſufficit, quod Epiſcopus attigerit annum 27. ex ſpeciali indulto Leonis X.

106 Ad Canonicatum in Eccleſia Cathedrali, ad Beneficium curatum, & quamlibet dignitatem Eccleſiaſticam, cui ſubeſt cura animarum, requiritur annus 25. inchoatus. Trid. *ſeſſ. 24. de reform. cap.* 12. Quæ diſpoſitio extenditur ad dignitates Regulares, quamvis ſint beneficia manualia, & amovibilia.

107 Ad dignitates, aut perſonatus, quibus cura animarum non ſubeſt, ſufficit annus 22. inchoatus, ex verbis Trid. *cit. Annis 22. non minores aſciſcantur*, Gobat *tom. 1. tract. 8. n.* 517. cum multis idem tenet de Collegiatis.

108 Ad beneficia ſimplicia ſufficit annus 14. inchoatus, Trid. *ſeſſ. 23. cap. 6. v. n.* 277.

PRIMA TONSURA

109 N*On eſt Ordo, ſed diſpoſitio ad Ordines*; nec eſt neceſſaria ad ordines quoad valorem, ſed ex præcepto.

Definitur, *quod ſit ſignum diſtinctivum miniſtrorum Eccleſiæ a plebe communi.*

110 Tonſura, ſeu corona fit per raſionem capillorum, ad ſignificandum, quod qui vult Deo ſervire, debet ſuperfluitati terrenorum renunciare, quia Clericus fit hæres Dei. Fit vero in capite, ad ſignificandum, quod Clericus habere debeat mentem elevatam ad Deum.

11 Per primam tonſuram quis fit Clericus capax Beneficii Eccleſiaſtici, & privilegiorum Clericalium.

112 In

112 In prima tonſura abſciſſio capillorum fiat loco materiæ; loco autem formæ ſunt verba ab Epiſcopo, & ab ordinando ſimul prolata, *Dominus pars hæreditatis meæ, & pars mea Deus in æternum*: dixi, loco materiæ, & loco formæ, quia prima tonſura, cum non ſit Ordo, non conſtat materia, & forma proprie dicta.

OSTIARIATUS

113 E*St poteſtas, per quam ordinatus in Oſtiarium poteſt accipere dignos, & excludere indignos ab Eccleſia, & eam cuſtodire.*

114 Materia remota ſunt claves Eccleſiæ, materia proxima eſt traditio, & acceptatio clavium. Forma ſunt verba prolata ab Epiſcopo: *Sic age, quaſi rationem Deo redditurus pro his rebus, quæ his clavibus recluduntur.*

115 Unde munus Oſtiarii eſt aperire, & claudere januas Eccleſiæ, cuſtodire ea, quæ in illa aſſervantur, pulſare campanas, recipere dignos, & excludere indignos, ſcilicet infideles, & eos, quibus non licet intereſſe ſacris. Quamvis autem Laici exerceant, quæ ad minores Ordines ſpectant, id tamen non agunt ex officio.

116 Oſtiariatus fuit inſtitutus a Chriſto, quando dixit: *Attollite portas, principes, veſtras, & elevamini portæ æternales*, & quando ementes & vendentes ejecit de templo.

LECTORATUS

117 E*St poteſtas, per quam ordinatus in Lectorem poteſt legere lectiones, & Prophetias.*

118 Materia remota eſt liber ſacras lectiones, videlicet Epiſtolas, & Prophetias, continens, qui dicitur lectionarius, materia proxima eſt ejuſdem libri traditio, & acceptatio. Forma ſunt verba illa: *Accipe poteſtatem, & eſto verbi Dei relator.*

119 Unde munus Lectoris eſt annunciare populo verbum Dei, legendo ex libro, non prædicando, legendo ſcilicet Prophetias, Sacras Scripturas, & Evangelium, ſed extra Miſſam, quia in hac eſt munus Diaconi. Item Lectoris munus eſt, catechumenos in fide erudire.

120 Ordo Lectoratus fuit inſtitutus a Chriſto, quando in medio ſeniorum librum Iſaiæ Prophetæ aperuit, & completa lectione prophetiæ clauſit, & dedit miniſtro.

EXORCISTATUS

121 E*St poteſtas, per quam ordinatus in exorciſtam poteſt expellere diabolum, ne impediat aliquem a ſumptione Euchariſtiæ.*

122 Materia remota eſt liber exorciſmorum, materia proxima ejuſdem libri traditio, & acceptatio. Forma ſunt verba illa, *Accipe, & commenda memoriæ, & habe poteſtatem imponendi manus ſuper energumenos, ſive baptizatos, ſive catechumenos.*

123 Unde munus exorciſtæ eſt imponere manus ſuper energumenos, & ſuper illos legere exorciſmos, ut a dæmonis obſeſſione liberentur.

124 Ordo exorciſtatus fuit inſtitutus a Chriſto, quando tetigit aures ſurdi, & muti, dicens, *Ephphetha, quod eſt adaperire*; & quando de Maria Magdalena ſeptem dæmonia ejecit.

ACOLYTATUS

125 E*St poteſtas, per quam ordinatus in acolythum poteſt accendere lumina, & portare urceolos cum vino, & aqua.*

126 Materia remota eſt duplex, una eſt candelabrum cum cereo extincto, alia ſunt urceoli vacui; materia proxima eſt horum traditio, & acceptatio. Forma pariter eſt duplex, una: *Accipe ceroſerarium cum cereo, ut ſcias te ad accendenda Eccleſiæ luminaria mancipatum in nomine Domini*: alia: *Accipe urceolos ad ſuggerendum vinum, & aquam in Euchariſtiam Sanguinis Chriſti in nomine Domini*; in Acolythatu igitur ſunt duæ materiæ, & duæ formæ partiales.

127 Unde munus acolythi eſt ponere candelabra ad altare, candelas altaris accendere, urceolos cum vino, & aqua præparare, & Subdiacono porrigere.

128 Ordo Acolythatus fuit inſtitutus a Chriſto, quando dixit: *Ego ſum lux mundi; qui ſequitur me, non ambulat in tenebris, ſed habebit lumen vitæ.*

SUBDIACONATUS

129 E*St poteſtas, per quam ordinatus in Subdiaconum poteſt portare calicem cum vino ad altare, præparare neceſſaria ad Euchariſtiam, & legere Epiſtolam.*

Materia remota eſt duplex partialis; prima eſt calix vacuus, & patena vacua, ſine vino ſcilicet, & hoſtia; ſecunda eſt liber Epiſtolarum. Materia proxima eſt horum traditio, & acceptatio. Forma pariter partialis eſt duplex: Prima correſpondens primæ materiæ ſunt verba illa: *Videte cujus miniſterium vobis traditur; ideo vos admoneo, ut ita vos exhibeatis, quod Deo placere poſſitis*: ubi priora verba habent rationem formæ, poſteriora vero *ideo vos, &c.* ſolum rationem monitionis. Secunda correſpondens ſecundæ materiæ ſunt verba illa: *Accipe librum Epiſtolarum, & habe poteſtatem legendi eas in Eccleſia ſancta Dei, tam pro vivis, quam pro defunctis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

130 Unde munus Subdiaconi eſt Diacono miniſtrare calicem, & patenam in uſum ſacrificii eidem afferre, panem conſecrandum pro populo in altari ponere, Epiſtolam in Miſſa ſolemniter canere, Crucem in Proceſſionibus geſtare, pallas altaris, & corporalia abluere.

131 Ordo Subdiaconatus fuit inſtitutus a Chriſto, quando in Cœna linteo ſe præcinxit, & pedes diſcipulorum lavit.

DUBIA RESOLVUNTUR.

132 S*I traditur calix ſine patena, vel e converſo, invalida eſt ordinatio.*

133 Calix, & patena non conſecrata ſufficiunt ad valorem Ordinis, quia nullo jure præcipitur debere eſſe conſecrata; idque eſt certum in Sacerdotio, quia hujus materia propria eſt hoſtia, & vinum, quæ ſufficiunt ad valorem Ordinis, & ſolum propter congruentiam traduntur in calice, & patena, *n.* 176.

134 Traditio quæ eſt materia proxima, tam in Subdiaconatu, quam in Diaconatu, & Sacerdotio, fieri debet ab ipſo Epiſcopo ordinante ſub pœna nullitatis; quæ invaliditas non apparet ita clare in minoribus Ordinibus, nam olim non ab Epiſcopo, ſed ab Archidiacono tradebatur materia acolytho.

135 Ad valorem non ſufficit contactus moralis materiæ, qualis eſt, ſi ordinandus aliquo geſtu corporis, v. gr. manus extenſione ſignificaret ſe materiam, quam Epiſcopus offert, & tradit, acceptare, ut putant nonnulli; ſed requiritur contactus phyſicus. Non eſt autem neceſſe, quod contactus ſit magnus, aut diuturnus, ſed ſufficit levis, & brevis; imo ſufficit, ſi una manu, aut digito tangas, ſic enim humano modo quælibet res ſufficienter eſt, & dicitur tacta. Nec eſt neceſſe, quod contactus ſit immediatus, ſed ſufficit mediatus, ut ſi tangas Calicem, & patenam velo coopertam, *v. tom.* 1. de Sacram. de materia, & forma.

136 Demum non eſt neceſſe, ut contactus phyſicus materiæ fiat ſimul phyſice cum prolatione formæ; ſed ſufficit, ſi fiat ſimul moraliter, hoc eſt paulo ante, vel paulo poſt; unde mora, & diſtantia phyſica

 debet

debet eſſe valde parva, itaut verum mortaliter ſit dicere, quod dum Epiſcopus profert formam, ordinandus tangat materiam. Ratio autem eſt, quia Sacramentum cum ſit compoſitum morale, & non phyſicum, non aliam partium, nempe materiæ, & formæ, ſimultatem expoſcit, niſi moralem, qualis in actibus humanis requiritur; unde in Sacramentis tanta debet eſſe ſimultas materiæ, & formæ, ut ſecundum moralem hominum exiſtimationem, ſpectata natura cujuslibet Sacramenti, una alteram afficiat, videlicet ut verba cenſeantur in talem rem cadere, & cum ea unum totale ſignum, & Sacramentum conſtituere.

137 Hinc in confeſſione Sacramenti Euchariſtiæ materia debet eſſe phyſice præſens, quia hanc præſentiam ſignificant pronomina demonſtrativa formæ, *hoc*, *hic*: non ita eſt in Sacramento Ordinis; tutius autem eſt, ut ſaltem priuſquam materiæ traditio finiatur, formæ prolatio incipiat, aut e converſo, ut communiter Doctores docent de Baptiſmo.

138 Subdiaconatus ex vi Ordinis duas ſubit obligationes, caſtitatem ſervandi, & horas canonicas recitandi.

139 Officium divinum recitari debet *attente*, *clare*, *& devote*, *ut in tom.* I. de Horis Canonicis.

140 Præceptum incipit a puncto Ordinationis peractæ, ſeu impreſſionis characteris Subdiaconatus. Unde ordinatus poſt ſextam, ſolas tres reliquas horas recitare tenetur. Gobat *tom.* I. *tract.* 5. *num.* 561.

141 Qui mane ante Subdiaconatus ſuſceptionem, aut profeſſionis emiſſionem, Officium recitavit, non tenetur iterum poſtea recitare, Diana *part.* 6. *tr.* 7. *reſol.* 38. cum aliis contra Bonac. quia potuit anticipate ſolvere. Quod ſi defecit, defectus fuit quoad modum, non quoad ſubſtantiam. Cæterum in materia juſtitiæ quis condemnabit anticipate ſolventem?

142 Religioſus, qui ex vi Regulæ tenetur ad caſtitatem, & ad horas Canonicas, ſi caſtitatem frangat, aut Officium omittat, non tenetur in confeſſione explicare circumſtantiam Ordinis ſacri, quia non mutat ſpeciem, ſed ſolum aggravat: ex Tridentino autem *ſeſſ.* 14. *cap.* 5. *& canon.* 7. tenetur in Confeſſione aperire numerum peccatorum, & circumſtantias mutantes ſpeciem, minime circumſtantias intra eamdem ſpeciem aggravantes.

143 Pſalmi Pœnitentiales, quos Epiſcopus in ordinatione recitandos imponit ordinatis in minoribus, Nocturnum Subdiacono, & Diacono, & tres Miſſæ Sacerdoti; non obligant ſub mortali, quia ex nullo capite conſtat, quod imponantur in pœnitentiam, & ex præcepto, adeoque imponuntur in gratiarum actionem, & ex conſilio.

144 Novitii Regulares ante profeſſionem non poſſunt ordinari in ſacris ad titulum paupertatis, ſecus facientes incurrunt in ſuſpenſionem.

145 Regulares invalida profeſſione emiſſa ob metum, aut aliam cauſam, ita ut libere, & licite redire poſſint ad ſæculum, ſi ordinentur ad titulum paupertatis, dupliciter peccant, & quia ſine ullo titulo, & quia ſine dimiſſoriis proprii Epiſcopi ordinantur, & ex S. Pio V. ſuſpenſi; imo evadunt irregulares, ſi in Ordine ſic ſuſcepto miniſtrant.

146 Ejecti ſunt perpetuo ſuſpenſi.

147 Subdiaconus, & Diaconus ſolemniter in mortali miniſtrantes, & ſua munera exercentes, non peccant mortaliter, ſed venialiter; idque a fortiori dicendum eſt de Clericis minorum Ordinum munera in mortali exercentibus, quia in hujuſmodi exercitio nec conficiunt, nec recipiunt Sacramentum, in ſola autem Sacramentorum confectione, & receptione facta in mortali fit Deo gravis injuria; & hac ratione Sacerdos peccat mortaliter, & ſacrilegium committit, ſi in mortali celebret; minime vero ſi in mortali exerceat benedictiones aquæ, ſalis, populi, &c. etiamſi hujuſmodi benedictiones cum Santiſſimo Sacramento Euchariſtiæ fiant.

148 Item probabilius eſt, Sacerdotem non peccare mortaliter, ſed venialiter, ſi in mortali Euchariſtiam tangat, & fidelibus porrigat, quia tunc non conficit Sacramentum, ſed conſecratum diſpenſat.

149 Clericus autem violans cenſuram, hoc eſt, ſi cum ſit excommunicatus excommunicatione majori, vel ſuſpenſus, vel interdictus exerceat culpabiliter, ſolemniter, & ex officio actus proprios Ordinum majorum, quos habet, fit irregularis.

150 Dixi, culpabiliter; primo quia ſi ignores te eſſe excommunicatum, vel ſi id ſcias, ignores tamen violationi cenſuræ eſſe annexam irregularitatem, non evades irregularis.

151 Secundo, quia ſi ob vitandum ſcandalum, vel notabilem infamiam, cum excommunicatione Epiſtolam, aut Evangelium ſolemniter canas, vel celebres, non fies irregularis; imo nec ex hoc capite peccas celebrando, ſi alias eris in gratia, & interim non eris negligens in procuranda abſolutione a cenſura.

152 Tertio, quia Sacerdos excommunicatus toleratus die feſto, ſi non adſit alius Sacerdos, qui celebret, & ne peccet, ſit poſitus in gratia ſaltem per contritionem, poteſt licite celebrare, quia præſumitur populum ſacrificium petere neceſſarium ad ſatisfaciendum præcepto.

153 Dixi actus proprios, ad excludendos actus juriſdictionales, ut munus prædicandi in Diacono, & actus illos, quos Laicus exercere poteſt; quare quando aliquis actus Ordinis majoris, quoad ſubſtantiam exerceri poteſt a non habente hujuſmodi Ordinem, ſed tali, vel tali modo exercitus, eſt proprius dicti Ordinis, ſi hoc modo a Clerico cenſurato exerceatur, incurretur irregularitas; minime, ſi exerceatur ſolum quoad ſubſtantiam.

154 Hinc ſi Acolythus, aut alius inferior cum Dalmatica, ſed ſine manipulo Epiſtolam, aut Evangelium ſine ſtola cantet, non fit irregularis, quia actus proprius Subdiaconi cum manipulo, & actus proprius Diaconi cum ſtola exhibetur, minime ſine illis.

155 Dixi demum Ordinum majorum, quia propter allatam rationem Clericus cenſuratus actus Ordinum minorum exercens non evadit irregularis.

156 Demum ſi Clericus ſub irregularitate prædictos actus Ordinum majorum exerceat, novam irregularitatem non incurrit; ſed toties mortaliter peccat, uſquequo a cenſura abſolvatur, & ſuper irregularitate diſpenſetur.

157 Irregularitas autem eſt impedimentum Canonicum, ſuſceptionem Ordinum, & ſuſceptorum uſum impediens, non autem in ordine ad reliqua Sacramenta.

138 De Beneficiatis, *vid. tom.* I.

DIACONATUS

159 **E***St poteſtas, per quam ordinatus in Diaconum poteſt proxime Sacerdoti in miniſterio altaris aſſiſtere, & Evangelium legere.*

160 Materia eſt duplex partialis, prima eſt impoſitio manus dexteræ facta ab Epiſcopo ſupra caput ordinandi; ſecunda eſt liber Euangeliorum, ejuſque traditio, & acceptatio.

Forma pariter eſt duplex partialis, prima correſpondens primæ materiæ ſunt verba: *Accipe Spiritum Sanctum ad robur, & ad reſiſtendum diabolo, & tentationibus ejus in nomine Domini*: ſecunda correſpondens ſecundæ materiæ ſunt verba illa: *Accipe poteſtatem legendi Evangelium in Eccleſia tam pro vivis quam pro defunctis in nomine Domini*.

161 Unde munera Diaconi ſunt quinque: Primum. Presbytero ſacrificanti proxime aſſiſtere.

Secundum; Evangelium in Miſſa ſolemniter legere.

Tertium; in abſentia Epiſcopi, aut Presbyteri, vel de eorum licentia ſolemniter baptizare.

Quartum; de Epiſcopi licentia populo prædicare.

Quintum; in abſentia, aut ex commiſſione Sacerdotis, & urgente neceſſitate, Euchariſtiam miniſtrare. Communionis enim miniſter eſt ſolus Sacerdos, ſed ex commiſſione ipſius, urgente aliqua cauſa, & ſemper quando inſtat mors alicujus, Diaconi munus eſt Euchariſtiam miniſtrare, Sacerdote tamen deficiente.

162 Diaconus poteſt deferre pyxidem, in qua ſunt particulæ conſecratæ, de uno in aliud altare, & tangere vas, in quo eſt corpus Chriſti contentum; liquet ex praxi, quia in expoſitione, & proceſſione Sanctiſſimi, Diaconus Lunulam, in qua eſt Euchariſtia, e ſacrario educit, intra ſphæram adaptat, Sacerdoti porrigit, & iterum reponit.

163 Conveniens eſt, ut a Diacono purificatoria, & ſimilia in prima lotione in ſacrarium mittenda laventur; quæ habita, licite poſſunt Laici, & mulieres, ac præſertim ſacræ Virgines ea melius tangere: cæterum ſi prima lotio fiat a Laicis, certum eſt non eſſe mortale, ſi non adſit contemptus, ſed ſolum veniale.

164 Ordo Diaconatus fuit inſtitutus a Chriſto, quando in Cœna Corpus, & Sanguinem ſuum diſpenſavit diſcipulis; & completive, quando poſt Cœnam ſuos Apoſtolos dormientes excitavit dicens: *Vigilate, & orate*.

165 Pro materia ſi non tradatur liber Miſſalis, ſed alius Evangelia continens, puta tota ſacra Scriptura, aut ſolum teſtamentum novum, valida eſt ordinatio; invalida tamen eſt, ſi tradatur liber, in quo non ſint Evangelia, v. gr. ſolum teſtamentum vetus.

166 Dices: In primordio Eccleſiæ erat ordo Diaconatus, & Apoſtoli ordinabant Diaconos, & tamen non erat liber Evangeliorum, Epiſtolarum: ergo liber Evangeliorum non eſt pars eſſentialis, & materia Diaconatus, ſed ſolum cæremonia accidentalis; antecedens eſt certum, conſequentia ſequitur, quia cum Sacramentum Ordinis ſit inſtitutum a Chriſto, etiam ejus partes eſſentiales fuerunt inſtitutæ a Chriſto, adeoque Eccleſia non habet poteſtatem eas quoad ſubſtantiam mutandi.

Reſpondeo, conceſſo antecedenti, negando conſequentiam; ad cujus probationem dico, quod Chriſtus materias, & formas Sacramenti Ordinis inſtituit non cum omnimoda determinatione, ſed eas inſtituit veluti in genere, & reliquit in ſpecie determinandas ab Eccleſia; Chriſtus, inquam, inſtituit in materiam Ordinis, poſitionem alicujus rei ſenſibilis, & in formam verba apta ad exprimendam poteſtatem Ordinis, qui confertur, ſpecialem autem ejus rei & ſigni determinationem reliquit Eccleſiæ. In primordio autem Eccleſiæ materia Diaconatus fuit impoſitio manus ſuper caput ordinandi, quæ impoſitio in ordinatione Diaconi ortum habuit ab Apoſtolis; poſtea pro Græcis, fuit ab Eccleſia determinata impoſitio manuum, tam in ordinatione Diaconi, quam Subdiaconi, & Sacerdotis; pro Latinis vero fuerunt determinata peculiaria inſtrumenta, & eorum traditio, quod inſtrumentum in ordinatione Diaconi fuit liber Evangeliorum additus pro materia impoſitioni manus. Nec officit, quod Apoſtoli in ordinatione Diaconi uſi ſint ſola manuum impoſitione, quia non determinaverunt in Eccleſia ſervandum illud ſignum viſibile, quo ipſi uſi ſunt, ſed id fuit relictum arbitrio Eccleſiæ, quæ proinde potuit aſſumere librum Evangeliorum, utpote magis apte & clare exprimentem poteſtatem Diaconi, adeoque Eccleſia non dicitur mutaſſe, & variaſſe materiam a Chriſto inſtitutam; ſed determinaſſe in ſpecie materiam a Chriſto in genere deſignatam: *vid. tom.* I. *de Sacr. in gen. de materia, & forma*.

PRESBYTERATUS

167 **E***St poteſtas, per quam ordinatus in presbyterum poteſt conſecrare Corpus, & Sanguinem Chriſti, & remittere peccata fidelibus.*

168 Materia eſt duplex partialis: Prima eſt calix cum vino, & patena cum hoſtia, quæ ſunt materia remota: eorumque traditio, & acceptatio, materia proxima.

Secunda eſt ultima impoſitio manuum facta ab Epiſcopo ſupra caput Sacerdotis. Manus eſt materia remota, impoſitio proxima.

Dixi, ultima impoſitio, quia in ordinatione Sacerdotis præcedit alia impoſitio manuum facta ab Epiſcopo, & aliis tribus Sacerdotibus ordinationi aſſiſtentibus, ſicut etiam præcedunt aliæ cæremoniæ, nempe impoſitio veſtium Sacerdotalium, Sacra unctio manuum, quæ ſunt de ſolemnitate, non de ſubſtantia Ordinis.

169 Forma pariter eſt duplex partialis: Prima primæ materiæ correſpondens ſunt illa verba: *Accipe poteſtatem offerendi ſacrificium Deo, Miſſaſque celebrandi tam pro vivis quam pro defunctis in nomine Domini*.

Secunda ſecundæ materiæ correſpondens ſunt verba illa: *Accipe Spiritum Sanctum; quorum remiſeris peccata, remittuntur eis; & quorum retinueris, retenta ſunt*.

170 Ordinatus in Presbyterum duas accipit poteſtates; primam in Corpus Chriſti phyſicum, in ordine ad conficiendum Corpus & Sanguinem Chriſti, ſecundam in Corpus Chriſti myſticum, videlicet erga fideles, quoad abſolvendum. Et utraque dicitur poteſtas Ordinis.

Unde munera principalia, & propria Sacerdotis ſunt duo, nimirum Miſſas celebrare conficiendo Corpus, & Sanguinem Chriſti, & a peccatis abſolvere; hoc tamen ſecundum munus ita ſe habet, ut non omnis Sacerdos poſſit a peccatis abſolvere, ſed ultra poteſtatem abſolvendi in ordinatione collatam, requirit, quod habeat juriſdictionem, vel ordinariam, ut ſi ſit factus Epiſcopus, aut Parochus: vel delegatam ab Ordinario ſupra fideles, ita ut, ſi quis abſolvat cum ſola poteſtate Ordinis, ſine poteſtate juriſdictionis, invalide abſolvat.

171 Imo ſimplex Sacerdos non poteſt abſolvere, nedum a mortalibus, ſed neque a venialibus, ex Decreto Innoc. XI. 12. Februarii 1679. ut *in tom.* I. *de Indulg.* niſi in articulo mortis, in quo quilibet ſimplex Sacerdos, etiam excommunicatus, ſuſpenſus, irregularis, & degradatus, imo hæreticus, poteſt quoſlibet pœnitentes abſolvere a quibuſvis peccatis, & cenſuris quomodolibet reſervatis, quia in articulo mortis nulla eſt reſervatio, & Eccleſia dat juriſdictionem, ex Trident. *ſeſſ.* 14. *cap.* 7. Tambur. *tom.* 2. *lib.* 5. *cap.* 12. §. 1. *num.* 20.

172 Probabilius tamen eſt, quod non poſſit præſente Sacerdote approbato; quia ſicut nullus infirmus poteſt accipere alia Sacramenta a Sacerdote alieno, niſi in defectum proprii, ita nec Sacramentum Pœnitentiæ: hinc antiqui Canones exprimebant hanc conceſſionem fieri in defectum Sacerdotis approbati, *cap. Aurelius*, *cap. Presbyteris*, *& cap. ultim. quæſt.* 6. & Trident. licet non exprimat, ſatis innuit in his verbis: *Ne ipſa occaſione aliquis pereat*; quod periculum non eſt ſtante Sacerdote approbato. Similiter non poteſt hæreticus præſente Catholico, nec excommunicatus præſente non excommunicato.

Simplex autem Sacerdos non debet eſſe in hac re ſcrupuloſus; unde in dubio, an opportune adveniat Sacerdos approbatus, debet abſolvere, ne periculo infirmum exponat.

173 Alia ſunt munera Sacerdotis, videlicet baptizare, benedictiones facere aquæ, & fidelium, prædicare, &c.

174 Ordo Presbyteratus fuit inſtitutus a Chriſto, quando poſt Cœnam panem, & vinum convertit in ſuum Corpus, & Sanguinem, dicens Apoſtolis: *Accipite, & comedite, hoc eſt Corpus meum*; & quando poſt Reſurrectionem dixit, *Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, &c.*

DUBIA RESOLVUNTUR

175 Valida eſt ordinatio, 1. Si Ordinandus tangat Calicem, & patenam, ubi eſt hoſtia, non vero immediate ipſam hoſtiam; ſatis namque dicitur tangere, & acceptare hoſtiam, dum tangit, & acceptat vas, in quo eſt hoſtia; hinc non tangitur vinum, ſed calix, in quo eſt vinum.

176 2. Si tradatur hoſtia immediate in manus Sacerdotis, vel ſi tradatur hoſtia & vinum ſimul immixta in Calice, quia de eſſentia Ordinis Sacerdotii eſt illarum ſubſtantiarum traditio, & ſolum per congruentiam, & ex præcepto traduntur in Calice, & patena *num.* 133.

177 3. Valida eſt ordinatio, ſi tangatur Calix, in quo eſt vinum, cui ſit ſuperimpoſita patena cum hoſtia, abſque eo quod immediate tangatur ipſa patena, quia calix, & patena ei ſuperimpoſita videntur facere unum, non minus ac vinum cum calice; ex præcepto tamen, tam calix, quam patena ſunt tangenda.

178 4. Valida eſt ordinatio, ſi tradatur vinum ſine aqua, quia aqua ſolum ex præcepto requiritur.

179 Item ſi aqua ſit tanta quantitate vino immixta, ut remaneat denominatio vini, valida eſt ordinatio, ſecus ſi ſit tanta, ut non remaneat denominatio vini; in qua re attendenda eſt non tantum quantitas aquæ, ſed etiam qualitas, & generoſitas vini.

180 Demum invalida eſt ordinatio, ſi tradatur ſolus calix cum vino, vel ſola patena cum hoſtia; ſed tradi debet utraque ſpecies.

181 Sacerdos ante ultimam manuum impoſitionem, per quam accipitur poteſtas abſolvendi, ſed poſt calicis, & patenæ traditionem, ejuſque formam prolatam ſi conſecret, valide conſecrabit Corpus, & Sanguinem Chriſti, quia per hujuſmodi traditionem jam eſt vere Sacerdos, & complete eſt ei communicata poteſtas conficiendi Corpus, & Sanguinem Chriſti; & de facto in Miſſa ordinationis, quam cum Epiſcopo concelebrat ante dictam manuum impoſitionem, valide conſecrat, ſive ſolus, ſive actione communi cum aliis, juxta opinionum varietatem.

182 Hæ autem duæ poteſtates, conficiendi ſcilicet Corpus, ac Sanguinem Chriſti, & abſolvendi a peccatis, ſunt diſtinctæ, ut prima non dependeat a ſecunda, licet ſecunda neceſſario ad ſui valorem ſupponat primam.

Hinc licet quis per ſecundam materiam, & formam, nempe per manuum impoſitionem, & verba, poteſtatem in Corpus Chriſti myſticum non reciperet, ſi non ſupponeretur prius adhibita prima materia, & forma, & recepta prima poteſtas in Corpus Chriſti phyſicum, valide quis primam poteſtatem reciperet in Corpus Chriſti phyſicum per primam materiam, & formam, etiam ſi poſtea non adhiberetur ſecunda materia, & forma, nec reciperetur ſecunda poteſtas in Corpus Chriſti myſticum.

Ratio eſt, quia per primam materiam & formam complete confertur ordinato prima poteſtas in Corpus Chriſti phyſicum; unde ante manuum impoſitionem eſt vere Sacerdos, & valide in ipſa ordinatione conſecrat. Tunc autem pro poteſtate Ordinis in Corpus Chriſti myſticum eſſet in alia ordinatione tantum ſupplenda ſecunda materia, & forma.

Non ſic in aliis Ordinibus, in aliis namque una materia & forma dependet ab alia, ut non poſſit Ordo valide ſine altera materia & forma conſiſtere.

183 Et propterea in Presbyteratu per primam materiam & formam character imprimitur; per ſecundam vero vel novus character imprimitur, vel prior extenditur, & ampliatur: *ut in n.* 4. quia duæ poteſtates Ordinis diſtinctæ, & completæ requiruntur, *vid. numer.* 10.

184 In caſibus autem, in quibus eſſet reiteranda ordinatio ſub conditione, poſſet reiteratio fieri quolibet anni tempore a quocumque Epiſcopo in Oratorio privato, & abſque cæteris cæremoniis, ſupplendo tantum id, in quo eſt dubium.

185 Sacerdotio inſignitus debet ſub mortali communicare, quia participare debet de ſuo ſacrificio; hujuſmodi autem præceptum ſe communicandi non eſt pro initiatis aliis Ordinibus, ſive minoribus, ſive majoribus, ſed ſolum conſilium; hinc minores conferri ſolent poſt prandium.

186 De Ordine agunt Scotus *in* 4. *diſt.* 24. *qu. un.* §. *De tertio art.* Maſtrius *diſp.* 19. *qu.* 1. 2. Leander *de Sacr. tr.* 6. Tamb. *tom.* 2. *pag.* 72. Joann. la Crux *pag.* 448. Fagnanus *lib.* 1. *&* 3. Gobat *tom.* 1. *tract.* 8. Anton. a Spirit. Sanct. *de Sacr. tract.* 9. Mendo, & Alloza *v. ordo*, *v. tom.* 1. *de Sacr. verb. Miniſter*.

CAPUT II.

De Sacroſancto Sacrificio Miſſæ.

Quid ſit Miſſa, & Euchariſtia,

MISSA

187 *Eſt Sacrificium incruentum conſiſtens in conſecratione panis, & vini, ac conſumptione*: dicitur incruentum, quia in eo non effunditur ſanguis, ſicut in ara Crucis, ſed ſignificatur ſacrificium cruentum Crucis.

188 Sacrificium Miſſæ tres actiones principaliter importat, *Conſecrationem*, *oblationem*, *& Conſumptionem*, licet eſſentialiter in conſecratione, & conſumptione conſiſtat. Nomine oblationis venit oblatio, quæ fit poſt conſecrationem, quæ eſt oblatio ſacrificii; minime, quæ fit ante, quæque dicitur oblatio materiæ,

Et incipit ab illis verbis: *Unde & memores* uſque ad *Supplices* incluſive.

189 Ejus miniſter eſt ſolus Sacerdos. Offerens per ſe primo, eſt Sacerdos in perſona Chriſti, reliqui autem fideles per Sacerdotem.

EUCHARISTIA

190 *Eſt Sacramentum Corporis, & Sanguinis Chriſti ſub ſpeciebus panis, & vini, ad ſpiritualem animæ refectionem a Chriſto inſtitutum*.

191 Licet quælibet ſpecies, imo quælibet pars ſpeciei ſit integrum Sacramentum, ita ut Sacramentum Euchariſtiæ ſub ſpeciebus panis & vini phyſice & materialiter ſpecie differat; moraliter tamen, & in ratione Sacramenti eſt unum ſpecie infima Sacramentum, utpote ordinatum ad unum ſpecie infima finem.

192 Conſecratio ſub utraque ſpecie eſt de jure divino, ita ut, etſi valide, illicite tamen alterum tantum ſpeciem quis conſecraret, etiam in gravi neceſſitate, v. gr. dandi moribundo viaticum.

193 Partes eſſentiales Euchariſtiæ ſunt materia, & forma: intentio vero ſolum eſt conditio ſine qua non.

MATERIA

194 Euchariſtiæ duplex eſt, remota, & proxima: remota eſt ſubſtantia panis, & vini, quæ tranſit; proxima vero ſunt ſpecies panis, & vini, quæ permanent.

De materia autem tantum remota ſermo inſtituitur.

195 Materia igitur pro valida conſecratione debet eſſe moraliter, & ſenſibiliter præſens; non eſt autem neceſſe, ut percipiatur in ſe, ſed ſufficit, ſi percipiatur in

in ſuo continente, nempe panis in pyxide, etiam clauſa, vinum in calice, etiam cooperto, & panis in caniſtro, unde non eſt opus, ut materia tangatur, aut videatur: idque eſt verum, quoties coopercimentum ſe habet per modum proximi continentis; ſecus, ſi talis habitudo ad materiam non habetur. Unde invalida eſt conſecratio, ſi materia ſit in Tabernaculo clauſa, aut paries interponatur; tunc namque moraliter tollitur præſentia ſufficiens ad verificanda pronomina demonſtrativa (*hoc*, *hic*,). Idem eſt dicendum, ſi materia ſit ad proſpectum, ſed valde diſtans, ut ſi diſtet centum paſſibus; valide autem conſecratur, ſi ſit propinqua; quod ex morali prudentum judicio pendet. Henriqu. putat ſufficere, ſi ſit propinqua per viginti, aut triginta paſſus; de quo alii dubitant.

PANIS.

196 Igitur pro valida conſecratione corporis eſt ſolus panis uſualis triticeus, panis ſcilicet ex farina triticea, & aqua naturali mixtus, & igne coctus; hinc non eſt apta materia panis ex hordeo, leguminibus, &c. vel aqua artificiali, v. gr. aqua roſacea, butiro, aut alio liquore confectus; aut tandem panis non coctus, vel coctus non per modum panis, ſed frixus, vel elixus; quia hujuſmodi panis non dicitur ſimpliciter panis, ſed cum addito, hordeaceus, crudus, &c. nomine namque panis ſimpliciter ſecundum communem exiſtimationem venit ex farina triticea, & aqua naturali mixtus, & igne coctus. Non ſufficit confectus ex aqua maris, quia non eſt uſualis.

197 Hoſtia, cui eſt admixtum hordeum, eſt valida materia conſecrationis, ſi non ſit tantum, ut ſit mutata ſubſtantia panis triticei, ſed triticum prædominetur.

198 Eſto ad valorem Sacramenti ſufficiat, ſi hujuſmodi panis triticeus ſit azymus, vel fermentatus; ex præcepto autem, & ſub mortali in ſuis Eccleſiis Latini in azymo, & Græci in fermentato tenentur conficere, nec excuſat neceſſitas, v. gr. dandi viaticum, *vid. tom.* 1. de Sacr. de materia, & forma.

VINUM

199 Pro valida conſecratione ſanguinis debet eſſe ſolius vitis, hinc eſt ineptus omnis alius liquor, agreſta, aut acetum: in muſto autem valida eſt conſecratio, ſed illicita, quia eſt vinum impurum habens admixtas fæces non conſecrabiles. Non valet ſi ſit congelatum.

200 Vino conſecrando eſt parum aquæ miſcendum, non ex neceſſitate Sacramenti, ſed præcepti, & ſub mortali; quæ aqua non debet tertiam vini partem excedere, alioquin reddet materiam dubiam, & proinde non conſecrabilem.

FORMA

201 Conſecrationis panis ſunt hæc verba: *Hoc eſt enim corpus meum*, ubi omnia ſunt eſſentialia, præter particulam *enim*, quæ eſt ſolum de præcepto; unde ejus omiſſio eſt mortalis.

Verba conſecrationis vini ſunt: *Hic eſt enim calix ſanguinis mei, novi, & æterni* Teſtamenti: *myſterium fidei, qui pro vobis & pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum*; ubi omnia eſſentialia ſunt quoad valorem. D. Thomas 3. *part. quæſt.* 68. *art.* 3.

202 Qui mutaret verba eſſentialia, ita ut variaretur ſignificatio, non conficeret Sacramentum; ſi vero ita mutaret, ut ſignificatio non variaretur, ut ſi diceret, *Hic eſt ſanguis meus*; conficeret, ſed peccaret mortaliter.

203 Dubiæ ſunt hæ formæ, 1. *Hic eſt Corpus meum*, 2. *Ecce Corpus meum*, 3. *Hæc eſt caro mea*, 4. *Meum eſt hoc Corpus*, 5. *Hoc Corpus eſt meum*; quia non ſignificant converſionem panis in Corpus Chriſti.

204 Verba proferri debent ſignificative & formaliter in perſona Chriſti, ſive aſſertive ſive recitative & hiſtorice, juxta opiniones diverſas.

205 In Rubricis habetur, quod ſi non recordetur celebrans ſe dixiſſe ea, quæ in conſecratione communiter dicuntur, non inde turbetur; ſi vero ei conſtet, quod omiſerit aliquid eorum quæ ſunt de neceſſitate Sacramenti, videlicet formam, ſeu partem formæ conſecrationis, formam reſumat, & cætera per ordinem proſequatur.

Si autem valde probabiliter dubitet, ſe aliquid eſſentiale omiſiſſe, formam ſaltem ſub tacita conditione repetat: ſi tamen non eſt de neceſſitate Sacramenti, non reſumat, ſed procedat ulterius. Ita ibi.

INTENTIO

206 *Quæ eſt voluntas aliquid agendi, cujus gratia cætera fiunt*, eſt quadruplex, actualis, virtualis, habitualis, & interpretativa.

207 Actualis eſt, *qua quis actu intendit aliquid facere*: eſtque duplex, directa ſcilicet, & reflexa. Directa eſt, qua quis advertens, quid faciat, volens illud agit; ſed non advertit per alium actum reflexum, ſe talem volitionem habere. Reflexa eſt, qua quis advertens, & volens quod agit, per aliam cognitionem reflectit ſe advertere, & velle quod agit.

208 Virtualis, *eſt intentio actualis præterita, non retractata, virtualiter permanens in aliquo uno, quoad remaneat in homine, & influat in opus*, v. gr. heri propoſui ire Neapolim, hodie autem nil cogitans inquiro media, & navim aſcendo; in quo caſu dicor habere intentionem virtualem, in quantum intentio actualis præterita in me reliquit quid unum, per quod moveor ad media applicanda, quæ ad finem heri propoſitum, & nunc non cogitatum conducunt: & in propoſito, ſi mane in cella habeo intentionem actualem celebrandi, & conficiendi corpus, & ſanguinem Chriſti, hinc nil amplius de celebratione cogitans accedo ad ſacriſtiam, & poſtquam ibi plures Sacerdotes celebraturos expectavi, adhuc nil cogitans celebro; dicor celebrare cum intentione virtuali, quatenus actio, & expectatio media eſt in virtute intentionis actualis præteritæ, ex vi cujus tandem virtualiter moveor ad celebrandum.

209 Habitualis *eſt habitus, & uſus ex præteritis intentionibus genitus*; ut ſi quis ad celebrandum accederet nulla intentione præmiſſa, ſed per ſimplicem uſum.

210 Interpretativa, quæ etiam indirecta dicitur, *eſt, qua quis vult aliquid non in ſe, ſed tantum in cauſa*; ut ſi quis ſciens ſe in ebrietate eſſe ſolitum occidere homines, velit ebrietatem, tunc homicidium ſequens dicitur interpretative, ac indirecte volitum, & intentum.

211 Ad valide, & licite conſecrandum ſufficit intentio actualis, aut virtualis: non ſufficit autem habitualis, aut interpretativa, quia conſecratio fieri debet modo rationali, & humano, minime modo brutali; actio autem per intentionem habitualem, aut interpretativam facta, non eſt in ſe libera; ſed ſic poteſt fieri ab amente, vel ebrio.

Intentio actualis eſt melior, ſed non neceſſaria.

212 Pro intentione virtuali eſt attendendum, ut intentio actualis præterita non ſit retractata, aut moraliter interrupta; non eſſet mortaliter interrupta, ſi habita priori intentione celebrandi, ad ſacriſtiam pergens ab illa intentione diſtractus, & ob ſupervenientem cauſam per breve ſpatium iter divertas; tunc enim præfata interruptio phyſica non cenſeretur interruptio moralis; ſecus, ſi e conventu exires ad litigium perficiendum, &c. tunc utique rediens non diceris celebrare ex vi intentionis præteritæ virtualiter permanentis, ſed forte ſolum ex vi intentionis actualis directæ, vel exercitæ, quam homines communiter in operationibus liberis ſolent habere.

213 Unde ad tollendos ſcrupulos eſt attendenda diſtinctio intentionis actualis directæ, & reflexæ: multi namque ſcrupuloſi ſæpe exiſtimant intentionem actualem non habuiſſe, quia non habuerunt actualem reflexam, cum revera actualem directam habuerint, quam quidem (ut dixi) communiter in noſtris operationibus liberis habemus: dum enim libere lego, habeo intentionem, & voluntatem legendi, eſto alio actu reflexo hujuſmodi intentionem, & voluntatem non agnoſcam.

Hinc Tamburinus inquit, vix moraliter fieri poſſe, ut aliquando non adſit intentio actualis conſecrandi; quando enim Sacerdos in domo ſtatuit Miſſam celebrare: quando in Miſſa dicit: *Fiat ſacrificium noſtrum: ut placeat tibi*: item: *Ut nobis corpus, & ſanguis fiat dilectiſſimi Filii tui*: imo & quando actu conſecrat, verba proferens, actioneſque ſacras exhibens, quid aliud facit, niſi ſaltem in actu exercito conſecrationem intendere? Hæc ille.

DE MATERIA, SUPRA QUAM CADERE DEBET INTENTIO.

214 Sacerdos, ſi acceptis pluribus hoſtiis conſecrandis, quando venit ad actum conſecrationis, non advertit, niſi ad unam, quam habet in manu, & ſupra eam verba profert, omnes conſecrat ratione intentionis virtualis.

215 Si habens intentionem limitatam conſecrandi decem hoſtias, nec plures, nec pauciores, poſt conſecrationem vero inveniat fuiſſe undecim, aut novem, nullam conſecravit, quia intentio fuit taxativa, & excluſiva numeri majoris & minoris numero denario.

216 Si habuit intentionem limitatam conſecrandi decem, ſed non excluſivam numeri minoris; tunc ſi inventæ fuerint undecim, nulla erit conſecrata; ſi vero novem, omnes erunt conſecratæ: ratio eſt; quia numerus novem includitur in numero denario; non ſic numerus undenarius.

217 Intendens unam partem, v. gr. mediam partem hoſtiæ non deſignatam conſecrare, nil conſecrat, quia in nil determinate fertur intentio, ſi vero determinate, v. gr. mediam partem dexteram hoſtiæ conſecrare intendat, ſacrilege, ſed valide eam ſolam partem conſecrat, quia eſt pars determinata.

218 Intentio autem prudentis & docti Sacerdotis non debet eſſe limitata, ſed eſſe debet ad omnem materiam ſibi præſentem.

219 Hinc Sacerdos neſciens numerum hoſtiarum, imo putans eſſe decem, eſto poſtea invenerit undecim, aut novem, omnes conſecravit, ſi habuit intentionem omnes præſentes conſecrandi, ut de prudente Sacerdote præſumitur: quia (ait Tamb.) ignorantia, aut error intellectus non obſtat intentioni practicæ volenti omnes præſentes, & ſibi in confuſo cognitas, conſecrare.

220 Hac ratione, quando Sacerdos unam hoſtiam præparavit, a Sacriſta vero, Sacerdote inſcio, mutatur illa, & ponitur alia; aut quando putans ſe tenere unam hoſtiam, poſt conſecrationem invenerit fuiſſe duas ſimul junctas; rite, & valide eas conſecravit, quia in his caſibus alia hoſtia eſt in confuſo cognita, & proinde cadit ſub prudenti intentione conſecrandi totam materiam præſentem.

221 Secus autem eſt, ſi particula eſſet prorſus ignota, uti eſſet, ſi Sacriſta, inſcio Sacerdote, poſuiſſet ſupra corporale & altare ſacratum particulam, & Sacerdos non adverteret, eam non remanere conſecratam, docet probabilior ſententia contra Dianam, quia voluntas non fertur in prorſus incognitum: unde intentio quantumvis prudens non extenditur ad formulam prorſus ignotam.

222 Si per alicujus incuriam miſceantur formulæ conſecratæ cum non conſecratis; conſecretur totus cumulus, cum intentione conſecrandi illas, quæ conſecratæ non ſunt; ut enim intentio determinate feratur in materiam, non requiritur diſtincta ejuſdem materiæ cognitio, ſed ſufficit confuſa; alioquin in pyxide plena formulis, cum non omnes cognoſcantur diſtincte, vana eſſet conſecratio; quod eſt contra praxim fidelium.

DE PARTICULIS EXTRA CORPORALE.

223 Sacerdos celebraturus habuit in ſacriſtia intentionem conſecrandi particulas, ſed miniſter eas in pyxide poſuit ſupra altare, minime ſupra aram conſecratam; Sacerdos autem conſecravit hoſtiam majorem, abſque ulla particularum memoria: quæritur, an fuerint conſecratæ?

Reſpondetur triplicem diſtinguendo caſum: vel enim primo pyxis fuit poſita ſupra aram, & ſupra corporale; vel demum extra aram, & corporale in cornu; vel demum tertio ſupra corporale, ſed extra aram, quatenus corporale ſolet plus ſe extendere, quam ara.

In primo caſu, eſſe conſecratas, certum eſt *ex n.*219. idque verum, etiam ſi Sacerdos non aperuerit pyxidem, quando verba protulit, quoniam non eſt opus ut videatur materia, ſed ſufficit, quod ſit præſens, & demonſtrabilis per pronomen *hoc*, uti eſt materia clauſa in pyxide, & qualis non eſt, ſi ſit clauſa in tabernaculo, vel poſt parietem: & hac ratione a Sacerdote proferente verba non eſt neceſſe, ut videatur vinum.

In ſecundo caſu dico, eas particulas non eſſe conſecratas, quia conſecrare extra aram, & corporale, eſt peccatum, eſto valida ſit conſecratio; adeoque cum omnis Sacerdos præſumendus ſit habere intentionem rite, & ſine peccato conſecrandi, præſumitur noluiſſe in recenſito ſitu conſecrare.

In tertio caſu difficultas eſt, an conſecrare hoſtias ſupra corporale, ſed extra aram conſecratam, vel e converſo, ſit peccatum, & quia communior ſententia docet, eſſe peccatum, ideo dicendum eſt hujuſmodi particulas non eſſe conſecratas.

Quia autem in ſecundo, & tertio caſu, res eſt dubia, ideo hujuſmodi particulæ non ſunt abjiciendæ, ſed ab eodem Sacerdote poſt ſumptum calicem ſumendæ, vel ab alio in alia Miſſa conſecrandæ.

Si hujuſmodi autem Sacerdos fuerit ſolitus particulas extra aram & corporale poſitas conſecrare, putans ex invincibili ignorantia id rite fieri, tunc eſſent conſecratæ; nam etiamſi advertiſſet, conſecraſſet; & cum ex bona fide non adeſſet peccatum, non habet locum recenſita præſumptio.

229 Quia vero ara lapidea ſæpe eſt ligno circumdata, curare debet Sacerdos, ut major pars calicis & patenæ ſit ſupra lapidem: id tamen non eſt ſcrupuloſe curandum. Similiter pyxis particulas continens debet eſſe ſupra aram a latere, vel poſt calicem, non tantum tempore conſecrationis, verum etiam uſque ad Sacerdotis communionem incluſive, quoniam particulæ ad idem ſacrificium pertinent, & proinde ſigna, & orationes ſupra eas, non debent omitti. Quod ſi ſtatim poſt conſecrationem Sacerdos, retenta hoſtia grandiori, pyxidem intra tabernaculum includat, aut alio Sacerdoti in alio Altari communicaturo conſignet, cum non peccare mortaliter docet Tambur. imo nec venialiter, ſi adſit neceſſitas communicandi populum, quia per hoſtiam grandem perfecte ſacrificium conſummatur.

225 Demum ſi particulæ pro communicando populo Sacerdoti dentur poſt oblationem, imo ante præfationem, licite eas conſecrari poſſe ſuppleta oblatione mentali, docet Dian.

IN DUBIO HOSTIÆ CONSECRATÆ.

226 Gavantus in Epitome habet: *In caſu dubio hoſtiæ conſecratæ, quæ reperitur apud veneficum,*

ficum, ſeu ſacrilegum, aut circa Altare, ubi proxime fuit celebratum, aut quando particula patenæ parti poſteriori ita fixe hæret, ut ſubeat ſuſpicio, de conſecratis in præcedentis Miſſæ particulis eam unam eſſe poſſe, in his caſibus nulla ſolemnitas eſt adhibenda luminarium, ſed hujuſmodi hoſtia adoranda erit ſub conditione, reſervanda, & ſumenda in aliqua Miſſa ante calicis ablutionem: quod ſi forte talis ſit, ut nauſeam pariat, ſervanda eſt decenter, donec corrumpantur ſpecies, & comburantur.

DE GUTTIS VINI DISCONTIN.

227 Probatum eſt cum Suario contra Bonacinam, guttas exiſtentes intra calicem diſcontinuas non eſſe conſecratas, quia intentio legitima Sacerdotis fertur quidem (ut vult Bonacina) in materiam exiſtentem in calice demonſtrabilem per pronomen, *hic*, ſed in materiam continuam, non diſcontinuam.

228 Non peccat autem Sacerdos, ſi ante conſecrationem prædictas guttas non abſtergat; obligamur enim in his miniſteriis nos gerere humano, & non ſcrupuloſo modo, adeoque non eſt curanda metaphyſice vini continuatio; ſed continentia ejuſdem in vaſe, cum animo conſecrandi juxta intentionem Eccleſiæ.

Verum tamen eſt, poſt conſecrationem has guttas non eſſe abſtergendas, idque propter opinionem probabilem, quod ſint conſecratæ utpote ſatis præſentes, & demonſtrabiles per pronomen, *hic*.

DE PARTIBUS SACRIFICII MISSÆ.

229 Miſſa dividitur in quatuor partes. Prima pertinet ad populi inſtructionem, & diſpoſitionem ad ſacrificium. Secunda ad materiæ oblationem, & ad ſpecialem ipſius Sacerdotis, & populi præparationem ad ſacrificium. Tertia ad conſecrationem, & conſummationem, in qua parte ſacrificium perficitur, offertur, & conſummatur. Quarta ad gratiarum actionem. Prima pars incipit ab Introitu uſque ad Offertorium: ſecunda ab Offertorio ad Canonnem: tertia a Canone uſque ad Communionem: Canon autem incipit a *Te igitur* uſque ad Communionem incluſive: quarta demum pars a poſt communione uſque ad finem.

DE EFFECTIBUS SACRIFICII MISSÆ.

230 Effectus ſacrificii triplex eſt: videlicet meritorius, impetratorius, & ſatisfactorius. *Meritorius*, quia illi, qui offerunt, & pro quibus offertur, merentur gratiæ augmentum, aut auxilia ad actus virtutum. Impetratorius, quia iidem per Miſſam impetrant a Deo bona ſpiritualia, & temporalia. Satisfactorius, quia ſatisfaciunt pro pœna temporali, in hac, aut in alia vita ipſorum peccatis debita.

Et quamvis dignitas operantis valde conferat ad hujuſmodi fructus, hi tamen principaliter conſiderantur ex opere operato, quatenus habentur ex virtute Chriſti, qui eſt principalis in hoc ſacrificio.

231 Certum tamen eſt, valorem Miſſæ non eſſe infinitum reſpectu unius perſonæ, ita ut una Miſſa uni applicata tollat omnem pœnam; hinc rite plures applicantur pro eodem.

232 Difficultas autem eſt, an valor, ſeu fructus ſatisfactorius Miſſæ, qui habetur ex opere operato, ſit infinitus reſpectu plurium?

233 Prima ſententia docet, eſſe infinitum extenſive, ita ut una Miſſa applicata pluribus tantum unicuique proſit, ac ſi nulli alteri applicaretur. Cujus ratio eſt deſumpta, primo, ex parte rei oblatæ, quæ eſt infinita, nempe Chriſtus. Secundo, ex parte principalis offerentis, qui eſt ipſemet Chriſtus. Tertio, ex praxi, & ritu Eccleſiæ, quo Sacerdotes in Memento vivorum & mortuorum poſſunt plures nullo præſcripto termino commemorare ad hujus ſacrificii fructum participandum. Ita Cajetanus, Vaſquez, Pontius, & alii nonnulli.

Hinc ſtante hac ſententia de valore in actu ſecundo infinito, aſſerit Marchius, quod licet ob Decreta Sacræ Congregationis non poſſit unica Miſſa ſatisfieri pluribus obligationibus juſtitiæ, poſſit tamen ſatisfieri uni titulo juſtitiæ, ſeu ex ſtipendio, alteri vero alio titulo, qui non ſit juſtitiæ, v. gr. charitatis, liberalitatis, &c.

234 Secunda ſententia docet eſſe extenſive finitum, limitatum, & determinatum juxta diſpoſitionem Sapientiæ divinæ, & Chriſti inſtitutionem, ita ut valor unius Miſſæ applicatæ pluribus, non æque proſit ſingulis, ac uni, ſi eſſet applicata pro uno, ſed diſtribuatur per partes inter illos; cujus ratio practica eſt, quia alias quilibet Sacerdos unica Miſſa poſſet ſatisfacere pluribus obligationibus; imo pluribus ſtipendiis acceptis, poſſet pro omnibus unica Miſſa ſatisfacere; quod eſt contra praxim Eccleſiæ, qua multæ ſingulares Miſſæ pro ſingularibus perſonis offeruntur. Nec Summi Pontifices contra hujuſmodi per tot Bullas tam rigoroſe proceſſerint. Ita Scotus quodlibet. 20. Divus Bonaventura, & alii; quorum ratio a priori eſt, quia obligatio hujus ſacrificii non eſt meritoria, & ſatisfactoria, ut ſit a Chriſto, cum Chriſtus nunc non mereatur, nec ſatisfaciat: ſed quatenus ex inſtitutione Chriſti habet annexas ſatisfactiones præteritas ipſius Chriſti; congruum autem fuit, ut hæc annexio fieret modo finito, ut ſæpius a Sacerdotibus frequentaretur; alioquin inutiliter Cappellaniæ in animarum commodum multiplicarentur, cum una Miſſa ſufficeret pro omnibus vivis, atque defunctis.

FRUCTUS,

235 Seu valor Miſſæ, tres habet partes, generalem, ſpecialem, ſeu mediam, & ſpecialiſſimam.

Pars generalis competit ſummo Pontifici, Epiſcopo, & omnibus fidelibus, ex inſtituto Eccleſiæ; & hæc pars fructus non diminuitur ſingulis ex conſortio aliorum, quia dependet ex inſtitutione Chriſti, & Eccleſiæ; unde non poteſt pro illa ſtipendium accipi. Pars ſpecialis, ſeu media, competit illi fideli, pro quo Miſſa a Sacerdote applicatur; hinc fructum medium eſſe finitum ſuperius diximus; huncque fructum medium Sacerdos applicat quando Miſſam alicui ex ſtipendio, vel liberalitate applicat.

Pars ſpecialiſſima fructus competit ipſi Sacerdoti, & dicitur fructus perſonalis, quem non poſſe alteri applicari, docet Maſtrius cum multis, contra Molpheſium, & alios.

236 Sacerdos non poteſt duplicatum ſtipendium accipere pro eadem Miſſa, applicando petenti partem etiam ſpecialiſſimam fructus ſibi correſpondentem, quia fructus ſpecialiſſimus eſt fructus ex opere operato; & perſonalis, ex inſtitutione Chriſti, adeoque inapplicabilis alteri; quod ſatis conſtat ex Decr. Alexandri VII. & Urbani VIII. declarantium teneri ad reſtitutionem eum, qui unica Miſſa ſatisfecit pro duplici ſtipendio: *vid. tom.* 1. *prop.* 8. ab Alexandro VII. damnat. Scotus *quodl.* 20. *litt. B. & X.*

APPLICATIO,

237 Seu intentio applicativa, non eſt neceſſe, ut ſit actualis, vel virtualis, ut in Sacramenti confectione; ſed ſufficit habitualis, hoc eſt, voluntas præterita nondum retractata; ratio diſparitatis eſt, quia

appli-

applicatio ſacrificii non eſt intentio faciendi talem actum, quæ proinde influere debet, & movere in actum; ſed eſt donatio, & translatio fructus, qui percipitur ex tali actu; quæ quidem eſt valida, & efficax, quamdiu retractata non fuerit, & propterea ſufficit, quod ſit habitualis; intentio autem conficiendi Sacramentum, ſeu conſecrandi, eſt voluntas faciendi talem actum, quæ proinde debet influere, & movere in actum, adeoque actualiter, aut virtualiter permanere uſque ad actum.

238 Sacerdotis munus eſt ſacrificium Miſſæ applicare; imo Sacerdotis applicationem valere contra applicationem, & præceptum Superioris, docet probabilior ſententia cum Scoto, Maſtrio, Lugo, & innumeris aliis contra Dianam, & nonnullos aſſerentes, valere applicationem Superioris contra Sacerdotis applicationem: ratio autem eſt, quia Sacerdos, & non Prælatus, eſt miniſter, & diſpenſator hujus ſacrificii.

Verum tamen eſt, Sacerdotem contra præceptum Superioris applicantem peccare contra obedientiam, imo etiam contra juſtitiam; cum defraudet intentionem ejus, qui dedit ſtipendium Prælato, a quo ſuſtentatur.

239 Miſſa applicari poteſt. 1. Pro infideli, nempe pro Turca, & Catechumeno, accepto integro ſtipendio, quia illi prodeſt quoad fructum impetrationis, licet non ſatisfactionis. 2. Ait Tambur. quod Sacerdos ut perſona privata poſſit applicare pro excommunicatis non toleratis, & pro illis ſola mente orare, minime ut perſona publica nomine Chriſti, & Eccleſiæ, quia Eccleſia eos ſolum privat ſuffragiis communibus, hoc eſt, publicis. At negat Faber cum aliis. Pro toleratis vero an poſſit, ut perſona publica; negat Bonac. concedit de Lugo. 3. Accepto integro ſtipendio applicari poteſt pro exiſtentibus in mortali, quia eis prodeſt quoad fructum impetrationis, ad quem ſolum præſumuntur habere conſenſum implicitum.

240 Miſſa nulli nec ante, nec in ipſa conſecratione applicata, non poteſt alicui poſtea applicari, quia fructus Miſſæ non ſuſpenditur, ſed cauſatur, quando Miſſa exiſtit. Unde non poteſt pro Miſſa præterita ſtipendium accipi. Nec poteſt Miſſa applicari pro eo, qui primus eſt daturus ſtipendium: quia pro fructu ſatisfactionis requiritur indigentia actualis, nec fit ſolutio pro pœna jam non debita: & licet fructus impetrationis poſſit eſſe pro beneficio, & auxilio futuro, non proinde poteſt Sacerdos hunc fructum applicare pro eo, qui primus ſtipendium dederit; quia fideles præſumuntur in gratia, adeoque utrumque fructum percipere velle; applicatio tamen ſua conditione jam impleta valet.

241 Miſſa, ſi non applicetur, vel applicetur incapaci fructus, manet in theſauro Eccleſiæ, vel cedit ipſi Sacerdoti, vel illis, pro quibus tenetur ſpecialiter offerre, quia ita implicite intendiſſe cenſetur Buſemb.

242 Miſſa de feſto duplici celebrata ſive ex obligatione, ſive ex devotione in Altari, perpetuo, aut ad tempus privilegiato pro defunctis, ſuffragatur animabus eorum, ac ſi eſſet de Requiem; & juxta formam Privilegii, ex Decret. Clement. IX. die 23. Septembris 1669. *& num.* 244.

QUÆRES I.

243 *An die defunctorum poſſit Sacerdos applicare Miſſam pro particulari defuncto?*

AFfirmat Tamb. *in Meth. celebr. Miſſ. lib. 3. cap. 3.* §. 1. *n.* 9. quia onus non eſt imponendum, niſi clare de eo conſtet. Concedit tamen quod poſſit applicare pro omnibus, ſed ad id non teneri.

Negant Fraxinellus, & Gavantus ex conſuetudine univerſali Sacerdotum applicantium eo die pro omnibus, particularibus obligationibus poſtpoſitis, innixa intentioni Eccleſiæ, quæ eo die præſcribit in Miſſa orationem generalem; quæ conſuetudo & intentio eſt communiter recepta tamquam obligatoria, & prævalet intentioni particulari teſtatoris.

Ratio, quæ me movet, eſt, quia ſi talis conſuetudo, & intentio Eccleſiæ non eſſet obligatoria, Sacerdos eo die acceptans ſtipendium manuale a petente Miſſam pro particulari defuncto, non poſſet ex ſua libertate applicare pro omnibus, ſed peccaret mortaliter ſic applicando; quod opinio oppoſita non concedit, cum dicat Sacerdotem non obligari, ſed poſſe applicare pro omnibus: particularibus obligationibus poſtpoſitis. Sequela probatur, quia non poſſet excuſari ex præſumpta mente petentis, ſicut excuſatur Capellanus ex præſumpta mente fundatoris; nam qui dedit ſtipendium manuale, expreſſe petit Miſſam pro particulari defuncto, ut ſupponitur: ac proinde ſi eo die non eſſet prohibita, ſed permiſſa applicatio pro particulari defuncto, non ſatisfaceret applicando pro omnibus, ſicut non ſatisfacit ſuæ obligationi Sacerdos, ſi die ſemiduplici, quo eſt permiſſa Miſſa de Requiem, dicat Miſſam de feſto expoſcenti Miſſam de Requiem.

Dici ergo debet, quod in tantum ſatisfaciat; applicando Miſſam pro omnibus, in quantum eo die habetur præceptum in ipſa conſuetudine & intentione Eccleſiæ fundatum, prohibens applicationem pro uno, & obligans ad applicandum pro omnibus, quodque prævalet intentioni particulari petentis pro uno.

Sicut pari ratione obligatus ad dicendum Miſſam de Requiem, ſatisfacit in feſto duplici, dicendo Miſſam de feſto, quia adeſt præceptum Alexandri VII. prohibens die duplici Miſſam de Requiem, & obligans ad ſatisfaciendum eo die per Miſſam de Feſto; quod non eſſet verum, ſi die duplici eſſet permiſſa, & non prohibita Miſſa de Requiem.

Quæ opinio eſt magis pia; non enim videtur denegandum hoc uno die anni cunctis Animabus ſacrum Convivium.

Cæterum Innocent. XI. favere videtur opinioni affirmativæ.

Nam ad petitionem Regis Cathol. pro Regnis eidem Regi Cathol. ſubjectis, omnibus Chriſti fidelibus confeſſis, & ſacra Euchariſtia refectis, qui a primis Veſperis Commemorationis omnium Defunctorum uſque ad occaſum ſolis diei ſequentis, propriam Parochialem Eccleſiam viſitaverint, ibique, ut moris eſt, oraverint, conceſſit perpetuo Indulgentiam plenariam, & remiſſionem omnium peccatorum, quam indulgentiam applicare poſſint pro defunctis per modum ſuffragii.

Item idem Innocent. XI. conceſſit omnibus Sacerdotibus, tam ſæcularibus, quam Regularibus cujuſcumque Ordinis, &c. eodem die Commemorationis, ut ſupra, in quocumque Altari celebrantibus, liberationem animæ, pro qua ſacrificium offerent, ac ſi in Altari privilegiato celebraſſent. Et hoc ex Diplomate Apoſtol. die 30. Septembris 1679. executoriato in hoc Regno die 26. Octobris ejuſdem anni.

Ubi Pontifex ſupponit, Miſſam applicari poſſe pro particulari defuncto.

DE QUALITATE MISSÆ.

244 IN feſtis duplicibus, & diebus Dominicis non poſſunt clebrari Miſſæ privatæ de Requiem, & Sacerdos obligatus ad dicendam Miſſam de Requiem, occurrente feſto duplici, aut Dominico, non debet Miſſam differre, ne ſic differat animæ ſuffragium; ſed dicere debet de feſto, applicando ſacrificium animæ, ex Decret. præceptivo Alexandri VII. die 5. Auguſti 1662. Ratio ex Scoto quolib. 20 §. De tertio S. eſt, quia Sacerdos non obligatur ad inconveniens; ſed ejus oligatio debet intelligi ſecundum rationabilem conſuetudinem Eccleſiarum, & ſecundum Rubricas generales: Non prohibentur autem Miſſæ ſolemnes aut anniverſariæ de Requiem cum cantu, etiamſi dies anniverſaria incidat in feſtum ritus duplicis majoris, ex Decr. Alexand. VII. 22. Januarii 1667. & Clem. IX. citat, ut ſequitur.

CLEMENS PAPA NONUS.

,, CUm Felicis Recordat. Alexander Papa VII. præ-
,, deceſſor noſter dubia in diverſis Mundi par-
,, tibus, occaſione Decreti Congregationis tunc exi-
,, ſtentium S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus præ-
,, poſitorum, die 5. Auguſti 1662. emanati, & ab
,, ipſo Alexandro Prædeceſſore approbati, de non ce-
,, lebrandis Miſſis defunctorum in feſtis ritus dupli-
,, cis, exorta dirimere cupiens, aliud ejuſdem Con-
,, gregat. Decretum in una Novarienſi die 22. No-
,, vembris 1664. editum approbaverit, quo declara-
,, tum fuerat, Anniverſaria, & Miſſas defunctorum
,, cum cantu ex diſpoſitione Teſtatorum quotannis re-
,, currente ipſorum obitus die celebrandas, tametſi dies
,, obitus hujuſmodi in feſtum ritus duplicis majoris
,, incideret, non comprehendi in dicto primo Decre-
,, to. Ac ulterius, quod Altaria privilegiata privile-
,, gio Apoſtolico pro animabus Fidelium defunctorum
,, in perpetuum decorata, & in quibus proinde quo-
,, tidie etiam in feſtis ritus duplicis celebrandæ eſſent
,, Miſſæ defunctorum ex obligatione, declaraverit per
,, celebrationem Miſſarum de feſto currenti ſatisfieri
,, injunctis obligationibus, & Indulgentias per ejuſ-
,, modi privilegia Apoſtolica conceſſas Animabus Fi-
,, delium defunctorum in Purgatorio exiſtentibus ſuf-
,, fragari, perinde ac ſi celebratæ fuiſſent Miſſæ de-
,, functorum ad formam dictorum privilegiorum, &
,, alias prout in ejuſdem Alex. Prædeceſſoris litteris
,, deſuper in ſimili forma Brevis die 22. Januarii 1667.
,, expeditis, quarum tenore præſentibus pro plene, &
,, ſufficienter expreſſo, & inſerto haberi volumus, ube-
,, rius continentur.
,, Cumque (ſicut ad aures noſtras pervenit) et-
,, jam dubitetur, utrum dictarum litterarum diſpoſi-
,, tio, quoad Altaria pariter quidem privilegiata, ſed
,, non in perpetuum, nec pro omnibus hebdomadæ
,, diebus, & ad quæ, Miſſæ non ex obligatione, ſed
,, ex ſola fidelium devotione celebrantur, locum ha-
,, beat; hinc eſt, quod nos dubitationes hujuſmodi
,, ex injunctæ nobis cœlitus Paſtoralis ſollicitudinis
,, munere diſcernere pariter, atque decidere cupien-
,, tes, de Venerabilium Fratrum noſtrorum ejuſdem
,, S. R. E. Cardinalium ſacris Ritibus præpoſitorum,
,, qui rem mature perpenderunt, conſilio, declaratio-
,, nem a memorato Alexandro Prædeceſſore, ſicut præ-
,, mittitur editam, ad Altaria, ut præfertur, non in
,, perpetuum, ſed ad ſeptennium, ſeu aliud brevius,
,, vel longius tempus, ac non omnibus, ſed aliquo,
,, vel aliquibus tantum hebdomadæ diebus nunc, &
,, in futurum quandocumque privilegiata, auctoritate
,, Apoſtolica tenore præſentium extendimus.
,, Et proinde, ut Miſſæ quæ ibidem de feſto cur-
,, renti, in quo Miſſæ defunctorum celebrari non poſ-
,, ſent, ſive ex obligatione, ſive ex ſola fidelium de-
,, votione celebrabuntur, ſuffragentur, ita ut animæ
,, Chriſti Fidelium, pro quibus celebratæ fuerint, In-
,, dulgentias per Privilegia hujuſmodi conceſſas conſe-
,, quantur in omnibus & per omnia, proinde ac ſi
,, Miſſæ defunctorum ad formam eorumdem Privile-
,, giorum celebratæ fuiſſent, auctoritate, & tenore
,, prædictis concedimus, & indulgemus. Decernentes,
,, eaſdem præſentes litteras ſemper firmas, validas, &
,, efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & in-
,, tegros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos
,, ſpectat, & pro tempore ſpectabit, in omnibus, &
,, per omnia pleniſſime ſuffragari, & ab eis reſpecti-
,, ve inviolabiliter obſervari, &c. Datum Romæ die
,, 23 Septembris 1669.

Ex eo fit, quod in promiſſione etiam jurata, qua Sacerdos ſe obligat offerenti ſtipendium ad dicendas Miſſas votivas, aut de Requiem, includatur tacita conditio: *Salvo Ritu, & Rubricis*.

245 Sacerdos Ritus non Romani, ſi tranſeat per territorium, ſeu locum Ritus Romani, poteſt, tam quoad Miſſam, quam quoad Officium, ei ſe conformare: quia poteſt peregrinus ſe accommodare legibus, & conſuetudinibus loci; ad id tamen non tenetur, quia poteſt ſui loci conſuetudines ſequi.

Idem dicitur de Sacerdote Ritus Romani, ſi tranſeat per territorium Ritus non Romani. Qui tamen, ſi in eo loco ſit Eccleſia Ritus Romani, & in ea celebret, debet celebrare cum Miſſali Romano, quia eſt membrum talis Ritus.

Si vero Sacerdos tranſeat per territorium Ritus Romani, aut ibi commoretur, tunc ſi reperiatur in Eccleſia non Ritus Romani, v. gr. in Eccleſia Carmelitana, & ibi non ſit Miſſale Romanum, ſi aliqua neceſſitas non urgeat, debet a celebrando abſtinere. Si autem id advertat poſt Miſſam inceptam, tunc ad vitandam adſtantium admirationem expedit, ut proſequatur cum Miſſali non Romano. Tamburin. *lib. 2. capit. 5. §. 2. a numer. 14. in method. celebrat. Miſſ.*

QUÆRES I.

246 *An obligatus celebrare Miſſas D. Gregorii poſſit, occurrente feſto duplici, ne illas interrumpat, dicere Miſſam de Requiem?*

SCiendum eſt, D. Gregor. *lib 4. Dial. cap. 55.* præcepiſſe Abbati Pretioſo, ut pro quodam defuncto Monacho curaret celebrari Miſſas triginta, ut ſequitur: *Vade ab hodierna die diebus triginta continuis, offerre pro eo ſacrificium: ſtude, ut nullus omnino prætermittatur dies, quo, pro abſolutione illius, hoſtia ſalutaris non offeratur.* Hinc fideles ſolent pro ſuis defunctis ſimiles Miſſas curare. Quo præmiſſo,

Reſpond. Non poſſe dicere Miſſam de Requiem; ſatisfacere tamen celebrando, & applicando Miſſam currentem pro defuncto. Rodriquez *tom. 2. quæſt. 43. artic.* 10. Probatur 1. ex Decret. adductiis Alexand. VII. & Clement. IX. 2. Ex verbis Div. Gregor. quibus præcipit, ut offeratur pro defuncto ſacrificium, minime ut dicatur Miſſa de Requiem. Tamburin. *citat. lib. 2. cap. 6.* §. 7. quia advertit has Miſſas non eſſe prohibitas, ſed ſolum quaſdam alias pro vivis, & defunctis, quæ falſo D. Greg. imputantur.

Ex eiſdem verbis liquet non requiri, quod dicantur omnes 30. Miſſæ per eumdem Sacerdotem, quia non dixit: *Vade offerre per te.*

Item per triduum majoris hebdomadæ non diſcontinuantur hujumodi Miſſæ, quia ex pia conſuetudine Eccleſiæ, tres illi dies non ſunt dies Miſſarum. Imo Rodr. *cit.* addit, hujuſmodi continuationem non adeo obligare, quin ob decentiam, honeſtatem, & reverentiam Sacramenti, aliquando prætermitti poſſit.

QUÆRES II.

247 *Quando licite dici poſſit Miſſa votiva?*

REſpondeo, prohibitum eſſe regulariter Miſſas votivas dicere, aut pro defunctis, in diebus Dominicis, feſtis duplicibus, & infra octavas privilegiatas Epiphaniæ, Paſchatis, Pentecoſtes, Corporis Chriſti, feria quarta Cinerum, in Majori Hebdomada, & in Vigiliis Natalis Domini, ac Pentecoſtes; imo pro infra octavam Corporis Chriſti adeſt ſpeciale Decr. Sacr. C. R. 21. Junii 1670.

Dixi, regulariter, quia ob graves cauſas licet celebrare Miſſas votivas in diebus Dominicis, & feſtis duplicibus, exceptis feſtis majoribus Paſchatis, Aſcenſionis, & ſimilibus. Graves cauſæ ſunt neceſſitas pluviæ,

belli,